ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 26ον—ΑΘΗΝΑΙ 1—15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1912 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1017

ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΠΑΙΓΝΙΟΥ

Εἰς τρία κατὰ σειρὰν χρονογραφήματά του ὁ φίλος κ. Παῦλος Νιρβάνας, χαριτολογῶν πάντοτε, ψάλλει τὸν ἀναβαλλόμενον εἰς τὰς χαρτοπαιζούσας κυρίας. Εἰς τὸ τελευταῖον μάλιστα παρουσιάζει ὡς θῦμα τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἕνα σύζυγον, ὁ ὁποῖος ἐκθέτει τραγικώτατα ὅλην τὴν ἐρήμωσιν καὶ ἐγκατάλειψιν τοῦ σπιτιοῦ του χάριν τοῦ μπρίτζ.

Εἶνε ὁ τύπος τοῦ ἀνδρὸς τῆς χαρτοπαικτρίας, ὁ ὁποῖος πρὸ πέντε-ἕξ ἀκόμη ἐτῶν ἐμετρᾶτο εἰς τὰ δάκτυλα καὶ ὁ ὁποῖος τελευταῖον ἔχει τόσον γενικευθῆ, ὥστε νὰ ἀποτελῇ σχεδὸν τὸν κανόνα.

Ὅλοι ἐνθυμούμεθα τὰς δύο ἢ τρεῖς γυναῖκας τῶν Ἀθηνῶν, ποῦ ἔπαιζαν συστηματικῶς χαρτιὰ καὶ ποῦ ἀκριβῶς διὰ τὸν λόγον αὐτὸν εἶχαν γείνει τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς ἐπικρίσεως. Τὰ ὀνόματά των ἐψιθυρίζοντο σιγὰ-σιγὰ εἰς τὰς ἄλλας αἰθούσας, καὶ ὅταν τὰ κέρδη ἢ αἱ ζημίαι των ἔφθαναν τὰς ἑκατὸν δραχμάς, δὲν ὑπῆρχαν λέξεις ἀρκετὰ αὐστηραὶ διὰ νὰ κριθῇ ἡ χαρτοπαικτικὴ αὐτὴ θρασύτης των.

Ἔξαφνα τὸ μάους, ἕνα νέον παιχνίδι, ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του, καὶ οἱ κύριοι διὰ νὰ διασκεδάζουν οἰκογενειακῶς, φαίνεται, τὸ ἐδίδαξαν καὶ εἰς τὰς γυναῖκάς των. Αἱ προσκλήσεις εἰς τῆς βραδειὲς ἐτελείωναν τότε μὲ τὴν εἴδησιν: **θὰ κάμωμεν καὶ τὸ μαουσάκι μας** *ἀντὶ τοῦ* **«θὰ κάμωμεν καὶ μουσικήν»**

Τὸ μάους διεδέχθη τὸ μπρὶτς καὶ τὸ πόκερ, τὸ καταστρεπτικώτερον ἴσως καὶ ἀπὸ τὴν ρολίναν ἀκόμη. Οἱ κύριοι ἔγειναν οἱ φανατικώτεροι ἀπόστολοι καὶ ἐγκωμιασταί του.—Πῶς δὲν παίζεται πόκερ; Ἀλλὰ ποῦ ζῆτε λοιπὸν καὶ πῶς ζῆτε; Δὲν βλέπετε τί γίνεται εἰς τὴν Εὐρώπην; Κάθε σπίτι ἔγεινε καὶ διδασκαλεῖον, καὶ κάθε μεμυημένος εἰς τὰ θέλγητρα τοῦ πόκερ καὶ φανατικὸς διδάσκαλός του.

Οἱ νέοι, ἐκεῖνοι ποῦ κρατοῦν συνήθως συντροφιὰ εἰς τὴς νέες, ἠθραν, φαίνεται, πλέον εὐχάριστον τὴν συντροφιὰ τοῦ φούλ, τοῦ καρὲ καὶ τοῦ χρώματος. Εἰς τὰ τσάϊα, εἰς τὰς ἀπογευματινάς, εἰς κάθε συγκέντρωσιν τὰ κορίτσια καὶ αἱ γυναῖκες ἔμεναν μόναι. Καὶ ἐπειδὴ τὸ πόκερ θέλει ἀπόλυτον ἡσυχίαν, διὰ νὰ μὴν ἐνοχλοῦνται οἱ παίζοντες, δὲν ἐπετρέπετο κἂν ἡ συνομιλία, πολὺ ὀλιγώτερον ἡ μουσική.

Εὑρέθησαν λοιπὸν αἱ γυναῖκες πρὸ τοῦ διλήμματος, ἢ νὰ κλείουν τὰ σπίτια των καὶ νὰ μὴ πηγαίνουν πουθενὰ νὰ ἀρχίζουν νὰ παίζουν.

Ἄλλως τε οἱ περισσότεροι σύζυγοι, εὐθὺς ὡς τὸ πάθος τοῦ πόκερ τοὺς ἐκυρίευσεν, ἐπέβαλαν εἰς τὰς γυναῖκας καὶ τὰ κορίτσια των νὰ τὸ μάθουν. Θὰ ἀνεπλήρωναν τὸν πέμπτον, ὅταν θὰ ἔλειπε, καὶ δὲν θὰ εἶχαν καιρὸν πλέον νὰ φλερτάρουν μὲ τρίτους· ἤκουσα ἀπὸ κύριον πολὺ ἔξυπνον καὶ πολὺ ἀνεπτυγμένον:

«Τὸ πάθος αὐτό, κυρία μου, σκοτώνει κάθε ἄλλην ἀδυναμίαν, καὶ αἱ γυναῖκες, πιστεύσατέ με, βγαίνουν πάντοτε κερδισμένες ἀπὸ τὰ χαρτιά.»

Ἡ χαρτοπαικτική, βλέπετε, μανία, ἔχει καὶ ἰδικήν της φιλοσοφίαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ ὅπλον τῆς ὑπερασπίσεως τῶν παικτῶν. Ἐξ ἄλλου, φαίνεται, ὅτι τὸ κέρδος αὐτὸ τοῦ χαρτοπαιγνίου θεμιτὸν ἢ μή, ἀδιάφορον, συνέπεσεν ἴσως νὰ ἐλαττώνῃ συχνὰ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς γυναικείας τουαλέττας, ἴσως ἐνίοτε καὶ ἄλλων μικρῶν οἰκιακῶν ἐξόδων. Συνέπεσεν ἀκόμη εἰς μερικὰς περιστάσεις νὰ κρύπτῃ τὴν ἀμάθειαν ἢ τὴν ἐντελῆ ἔλλειψιν πνεύματος ἢ κοσμικῆς διακρίσεως μερικῶν κυριῶν.

Ὅσαι παίζουν, δὲν ὁμιλοῦν· καὶ ἡ σιωπὴ πολὺ συχνὰ εἶναι πολυτιμοτέρα καὶ ἀπὸ τὸ χρυσάφι ὅπου κερδίζει ἡ παίζουσα. Καὶ ἔτσι, ἐπειδὴ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀδιακρίτως εὕρισκαν τὴν διασκέδασίν των, μερικοὶ δὲ καὶ τὰ μικρὰ συμφεροντάκια των εἰς τὸ πόκερ, ἡ πόλις μας μετεβλήθη εἰς ἕνα μεγάλο χαρτοπαικτεῖον, ποῦ διαιρεῖται εἰς ἄλλα μικρότερα ἐπίσημα καὶ ἀνεπίσημα, ἀπὸ τὰς πολυειδεῖς λέσχας καὶ τοὺς συλλόγους, ὅπου γυμνώνονται οἱ ἀφελέστεροι, ἕως τὰ περισσότερα σπίτια, εἰς τὰ ὁποῖα τὰ κέρδη καὶ αἱ ζημίαι ὑπερβαίνουν πολὺ συχνὰ τὰς ἑκατοντάδας διὰ νὰ φθάσουν εἰς χιλιάδας.

Εἰς τὸν κατήφορον αὐτὸν τοῦ χαρτοπαιγνίου μερικαὶ γυναῖκες ἤρχισαν νὰ κλονίζωνται Τὸ πάθος, ὅταν κυριεύσῃ τὴν γυναῖκα, δὲν τὴν βγάζει πάντα κερδισμένην, ὅπως φρονεῖ ὁ φιλόσοφος τοῦ χαρτοπαιγνίου.

Ἡ χαρτοπαίκτρια, ποῦ κοιμᾶται εἰς τὰς τρεῖς μετὰ τὰ μεσάνυκτα καὶ ποῦ δειπνᾷ εἰς τὰς δέκα τὸ βράδυ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι πλέον οὔτε μητέρα, οὔτε οἰκοκυρὰ τοῦ σπιτιοῦ της. Καὶ ἂν δὲν φιλῇ πλέον τὸν ἄνδρα της ἀπὸ φόβον τῆς γκίνιας, δὲν φιλεῖ ὅμως καὶ τὰ παιδιά της, διότι δὲν τὰ βλέπει οὔτε τὸ πρωί, ὅταν παίρνῃ τὸν πρῶτόν της ὕπνον, ἐνῶ ἐκεῖνα πηγαίνουν εἰς τὸ σχολεῖον, οὔτε τὸ βράδυ ὅταν ἐπιστρέφουν. Ἐκτὸς αὐτοῦ, ὅταν οἱ συμπαῖκταί της δὲν εἶναι ἱππόται, τότε αἱ ζημίαι συμπαρασύρουν τὸν προϋπολογισμὸν τῶν οἰκιακῶν ἐξόδων, δημιουργοῦν χρέη, πωλήσεις πολυτίμων κοσμημάτων καὶ ἄλλας ἀθλιότητας ἐντελῶς καταστρεπτικάς.

Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν εἶναι ἀδύνατος, ἀφοῦ μαζῆ, πιασμένοι ἀπὸ τὰ χέρια καὶ ἐν κοινῇ συνεννοήσει, κατρακυλοῦν εἰς τὸν κατήφορον αὐτόν. Συχνὰ μάλιστα συμβαίνει ὁ σύζυγος νὰ ἀναγνωρίζῃ τὴν χαρτοπαικτικὴν ὑπεροχὴν τῆς συζύγου καὶ νὰ παρέχῃ εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν του καὶ πᾶσαν ἄλλην εὐκολίαν. Ὑπάρχουν σύζυγοι, περιφερόμενοι ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς ἀναζήτησιν σπιτιοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐξασφαλισθῇ μία θέσις διὰ τὴν γυναῖκά των, ὅταν ἔτυχε νὰ μὴν ἔχουν προσσκληθῇ πουθενά. Πταίουν λοιπὸν αἱ γυναῖκες εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν ;

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ

ΤΟΥ Κ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ

10 Δεκεμβρίου.

Σήμερα μοῦ φέρανε λουλούδια ἀπ' τὰ δωματα τῆς Αὐτοκράτειρας. Ἡ Μεγαλειότης Της μοῦπαν εἶχε διατάξει τὸν κηπουρὸ τοῦ παλατιοῦ νὰ μοῦ στέλνῃ κάθε πρωὶ μερικὰ σπάνια ἄνθη Καὶ τί ἄνθη ἦταν αὐτά! Χνούδια ἀπὸ μετάξια ξεφτισμένα ἀρχαῖα βελοῦδα χλωμιασμένα θλιβερὰ κι ἀπαλοδιπλωμένα ἀπὸ δάχτυλα νεράϊδων σ' ἀέρινες πτυχὲς καὶ πορφύρα μ' ἕνα βαθὺν ἥσκιο μελαγχολίας ἀπάνω του κι ἀκόμη κάτι ἀστέρια ὁλότρεμα ποὺ βρίσκονταν κάτω στὴ γῆς καὶ κάλυκες γλυκοθώρητοι, ποὺ μέσα τους εἴχανε φωλιάσει ὅλες οἱ λιγόθυμες φεγγοβολιὲς τῆς νοσταλγίας, οἱ οὐρανοκαῦτρες φλόγες τοῦ καημοῦ ποὔχουν τὰ ἡλιογερματα, ὅταν τὸ καλοκαίρι σιγὰ σιγὰ πεθαίνῃ ..

Ἀπὸ τὴν 11 ὡς τὴν 20 Δεκεμβρίου.

Τὸ μεσημέρι πάλι στὸ Σενμπροῦν. Ἔβρεχε χιονόνερο κι ὁ ἄνεμος μᾶς ἔδερνε τὸ πρόσωπο μὲ πασπάλη ἀπὸ πάγο. Ἤμαστε ἀναγκασμένοι νὰ πηδοῦμε ἀποπάνω ἀπὸ κάτι μεγάλες λάκκες γεμᾶτες νερό.

— Σὰν τοὺς βατράχους χοροπηδοῦμε μὲς τοὺς βάλτους, εἶπε ἡ Αὐτοκράτειρα Μοιάζομε δυὸ ψυχὲς κολασμένες ποὺ πλανιοῦνται στὰ τάρταρα τοῦ Ἅδη Γιὰ πολλοὺς ἐδῶ αὐτὴν τὴν ὥρα θᾶτον ἡ Κόλασις Χθὲς μιλοῦσα μὲ μιὰν κυρία ποὺ μοῦ αἰσθηματολογοῦσε γιὰ τοὺς παγετῶιες τῶν Ἄλπεων—τὸ καλοκαίρι φυσικά, μ' ἀσφαλῆ συνοδεία δύο ὁδηγῶν καὶ σφιχτοδεμένη μὲ σχοινὶ γιὰ νὰ τὴν τραβοῦν. Τώρα ἤθελα νὰ τὴν ἔβλεπα αὐτὴν καὶ τὴν ἀνδρεία της. Ἂν ἤξερε ὅτι βρίσκομαι ἐδῶ, ὅτι κάιω σήμερα περίπατο ἐδῶ ἔξω, θἄλεγε μὲ τὸ ἰοῦ της πὼς σίγουρα τρελλάθηκα. Βλέπετε, οἱ Κυρίες τῆς Τιμῆς μου τοὺς ἔρχεται πιὸ βολικὰ νὰ κάθωνται σπίτι καὶ νὰ ζεσταίνουν τὰ πόδια τους στὴ φωτιά : πλέκουν κάλτσες καὶ νυαντέλλα καὶ διαβάζουν τὰ νέα ρωμάιτσα Κ' ἐσεῖς

Τὸ ἐν Κίνα Χριστιανικὸν μνημεῖον, τοῦ ὁποίου ὁμοίωμα θὰ σταλῇ εἰς Ἀθήνας διὰ τὸ Συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν.

τὸ ἴδιο, θὰ προτιμούσατε—δὲν εἶναι ἔτσι ;— νὰ βρισκόσαστε τώρα στὴ ζέστη σας.

— Πῶς μπορεῖ ἡ Μεγαλειότης Σας νὰ πῇ τέτοιο πρᾶγμα! Ἐγὼ ποῦ στὸ δωμάτιό μου περνῶ ὅλες μου τὶς ὧρες σὰ φυλακισμένος, περιμένοντας μόνο κ' ἐλπίζοντας νὰ μὲ φωνάξῃ ἡ Μεγαλειότης Σας,..

— Γιὰ μένα αὐτὸς εἶν' ὁ καιρὸς ποὺ προτιμῶ, ἐπειδὴ δὲν εἶναι καμωμένος γιὰ τοὺς ἄλλους καὶ μπορῶ νὰ τονὲ χαίρωμαι ὁλομόναχη. Κι ἀλήθεια εἶναι σὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ παρὰ μόνο γιὰ μένα, ὅπως κ' ἐκεῖνες οἱ παραστάσεις τοῦ θεάτρου ποὺ ὁ καημένος ὁ βασιλεὺς Λουδοβῖκος διάταζε νὰ γίνωνται γιὰ νὰ τὶς βλέπῃ αὐτὸς μονάχος. Καὶ πάλι, τὸ θέαμα ἔχει περισσότερο μεγαλεῖο ἐδῶ στὸ ὕπαιθρο παρὰ σὲ κάθε εἴδους σκηνὴ ἐπάνω. Τὸ βέβαιο εἶναι πὼς ἡ θύελλα μποροῦσε νἄχῃ ἀκόμη μεγαλύτερη λύσσα. Τότε αἰσθάνεται κανεὶς τὸν ἑαυτό του τόσο κοντὰ σ' ὅλα τὰ πλάσματα σὰ νὰ κουβεντιάζῃ μαζί τους !

— Κυττάξτε, Μεγαλειοτάτη αὐτὸ τὸ θεόρατο γεραλέο δέντρο μὲ τοὺς γυμνοὺς μαύρους κλώνους, πῶς στέκει ὁλόρθο κι ὁλομόναχο καὶ σηκώνει μ' ἀπελπισία τὰ χέρια του στὸν ἀέρα! Εἶναι πειὸ δυνατὸ κι ἀπὸ τὴν τρικυμία ἀκόμη : δὲ σαλεύει.

— Ὁ πόνος του εἶναι πιὸ βαθὺς ἀπὸ τὴν τρικυμία. Μοιάζει σὰν τὸ Βασιλέα Λήρ. Καὶ κεραυνὸς νὰ πέσῃ τώρα νὰ τὸ κάψῃ, πάλι θἄχῃ νικήσει τὸ θάνατο.

Αὐτὴ ἡ ἴδια φαινότανε σὰ νἀποτελοῦσε μέρος

τῆς ἀνταριασμένης τοποθεσίας γύρω της, ἀλλὰ δὲν τὄξερε αὐτὸ καὶ δὲν τὸ αἰσθανότανε.

Ἔχει τὸ χάρισμα μὲ τὴν παρουσία της μονᾶχα νὰ φέρνῃ στὴν ἐπιφάνεια ὅ,τι εἶν' αἰώνιο σ' ὅλα τὰ ὄντα, νὰ τὸ ξυπνᾷ σὰ μὲ κάποιο γήτεμα καὶ σάμπως ὅλα τὰ πράγματα, ἀπὸ καιρὸ ξεμοναχιασμένα μὲς τὴ σκοτεινή τους ζήσῃ. νὰ μὴν περίμεναν παρ' Αὐτήνα γιὰ νὰ ξεπροβάλουν καὶ νὰ χυθοῦν ἔξω ἀπ' τὸν ἑαυτό τους. Ἔτσι ἔχω πάντα τὴν ἰδέα ὅτι ἀπ' Αὐτὴν καὶ μόνην, πραγματικὰ γιὰ πρώτη φορὰ μοῦ φανερώθηκε ἡ ἀληθινή. ἡ βαθειὰ ὑπόσταση τῶν ὅσων εἶναι γύρω μας.

Σήμερα ἡ Αὐτοκράτειρα μὲ κάλεσε στὶς τέσσερες τἀπόγεμα μονάχα, ἀντὶ νὰ μοῦ παραγγείλῃ στὶς ἕνδεκα νὰ φύγω μὲ τἀμάξι τὸ κατόπι της γιὰ τὸ Σενμπροῦν. Ὅλο τὸ προμεσήμερο εἶχε ξοδευθῆ στὸ λούσιμο τῆς κόμης. Αὐτὸ γίνεται κάθε δεκαπέντε. Γιὰ τοῦτο εἶχε τώρα τὰ μαλλιά της ξέπλεκα στὴν πλάτη νὰ στεγνώσουν. Ἡ θωριά της σὲ τέτοια στάση, ὅταν ἔχῃ τὸ φυσικό της διάδημα λυμένο, βγαλμένη ἀπ' τὸ κεφάλι τὴν κορώνα. καὶ πιὰ δὲν ἦν' ἀναγκασμένη νὰ γέρνῃ τὸ μέτωπο στὸ βάρος της, φαντάζει ἀκόμα πιὸ γλυκόβλεπη, ἂν γίνεται, καὶ συνάμα πιὸ μεγαλόχαρη, πιὸ σύμφωνη μὲ τὴν ἀληθινή της φύσῃ Τότες εἶναι καὶ στὴν ἐξωτερική της ὄψη περισσότερο δρυάς, περισσότερο νύμφη καὶ νεράϊδα Μιὰ νεότης ἀφάντασστη ἀχτινοβολεῖ ἀπ' τὸ πρόσωπό της, μιὰν εὐτυχία σχεδὸν ἀπὸ τὰ μάτια της (ἡ ἴδια ποῦ αἰσθάνονται τὰ δέντρα ὅταν καθρεφτίζωνται στὶς λίμνες τὴν αὐγή, ἢ τὰ πουλάρια ὅταν τρέχουν τινάζοντας τὶς χαῖτες, τὴν ἄνοιξη, στοὺς κάμπους μὲ τὶς παπαροῦνες), κι' ἀπ' τὶς γραμμὲς τοῦ σώματός της ἕνα τραγούδι βγαίνει πιὸ ὑπερκόσμια γλυκύλαλο καὶ ψυχοπλάνο ἀκόμ' ἀπ' τὸ παντοτινό της, ἐπειδὴ μέσ' ἀπ' τὸ κῦμα τὸ μετάξινο καὶ σκιαδερὸ τῆς κόμης θαμπὰ καὶ μυστικὰ σιγοσταλάζει σὰ μέσα σ' ὄνειρα καὶ προαισθήματα.

Στὰ βελουδόχνουδα χαλιὰ ποὺ ξάπλωναν τὴν πορφυράδα τους κάτω ἀπ' τὰ βήματά μας, περπατούσαμε μὲς τὴν ἡλιόκαλην αὐγὴ μύριων φλογῶ· τῶν πολυέλαιων ποὺ κρέμονταν σ' ἀτέλειωτη σειρὰ ἀπ' τὰ χρυσὰ φατνώματα σὰν ἀιάερες ἀνθοδέσμες ἀπὸ διαμαντόπετρες, περπατούσαμε μέσα στὴν παραδείσια πνοὴ τῶν λουλουδιῶν ποὺ ἔκαναν παντοῦ σὰ ζωντανὰ νησάκια ἀπὸ δροσιὲς ὁλόλευκες καὶ ρόδινες μαγεῖες, νησάκια ἀπὸ ἀνοίξεις ποὺ ὀνειρεύονταν τρισμάκαρα ὀνείρατα λησμονιᾶς, περπατούσαμε ἀνάμεσα στὰ βουβὰ βύθη τῶν ἱερῶν ποὺ μᾶς ἄνοιγαν οἱ χιμαιρικοὶ καθρέφτες, σὲ μιὰν ἀτμοσφαῖρα μέσα τόσο λεπτὴ καὶ πάναγνη ὅπως ψηλὰ στὶς κορφὲς τῶν βουνῶν (τὰ παράθυρα τὸ Δεκέμβριο ἦταν ὁλάνοιχτα), καὶ ἔτσι περπατῶντας διαβάζαμε τὴν Ὀδύσσεια. Σὲ τέτοιο περιβάλλον, σὲ τέτοιων πραγμάτων συντροφιά, κοντὰ σ' ΕΚΕΙΝΗΝ, ἡ ἀρχαία ξεχασμένη ραψῳδία ξυπνοῦσε πάλι κ' ἔλυνε τὸ ἀγκάλιασμα τῶν μαρμαρωμένων στίχων κ' ὑψωνότανε σὲ σύννεφα ἁρμονίας καὶ ξεχείλιζε μαζὶ μὲ τοῦ φωτὸς τὰ κύματα ἀπ' τἀνοιχτὰ παράθυρα στὴ σιωπηλὴ πλατεῖα τοῦ παλατιοῦ... Κάτω στὸ ἀπόσκιο τῶν βαριῶν τοίχων, πάντα τέτοιαν ὥρα, στέκονται ἄνθρωποι, μαζωμένοι σὲ ὁμάδες, καὶ κυττοῦν τὴ σειρὰ κατάφωτα παράθυρα καὶ τοὺς πολυέλαιους ποὺ ἀστράφτουν, κρεμαστὰ στέμματα ἀπὸ φλόγες, ποὺ κάτω τους ἕνα πλάσμα αὐτοκρατορικὸ κλώθει τὴ μυστική του ζήση. Καὶ μαντεύουν κι ἀποροῦν, ἀλλὰ ποτὲ ὁ θαυμασμός τους καὶ οἱ προαισθήσεις τους δὲ φθάνουν τὴν πραγματικότητα...

Σήμερα ἐνόσῳ γινότανε τὸ μάθημα μπῆκεν ἔξαφνα ὁ Αὐτοκράτωρ. Ἡ χτενίστρια βυθίστηκε στὸ πάτωμα καὶ βγῆκε ἔξω μὲ ψελλίσματα ὑποταγῆς. Ἐγὼ σηκώθηκα ἀπ' τὴν καρέκλα μου, ἀλλὰ ὁ Αὐτοκράτωρ μοῦκαμε νεῦμα νὰ μείνω καθιστὸς κ' ἔπιασε ὁμιλία μὲ τὴν Αὐτοκράτειρα γιὰ πολλὴν ὥρα οὐγγρικά· τὸ πρόσωπό του ἦτον σοβαρὸ καὶ βαρύθυμα συλλογισμένο. Τ' αὐτί μου πῆρε ὀνόματα ὑπουργῶν καὶ πολιτικῶν προσώπων. Ἡ Αὐτοκράτειρα ἔδειχνε μεγάλην ἔνταση προσοχῆς στὰ χαρακτηριστικά της· τὰ μάτια της κύτταζαν μπροστά της σὰ νὰ θέλανε νὰ ξεχωρίσουν κοφτερὰ καὶ διαπεραστικὰ ἕνα μικρούτσικο καὶ τιποτένιο ἀντικείμενο. Κ' ἔπειτα ἀπαντοῦσε στὸν Αὐτοκράτορα διακόπτοντάς τον πολὺ συχνά Τὰ οὐγγαρέζικα ἀπὸ τὰ χείλη της πέφτανε σὰν κουκκιὰ μαργαριτάρια τραγουδιστά. Μερικὲς φορὲς ἀνασήκωνε τοὺς ὤμους κ' ἔκανε ἕνα μικρὸ μορφασμὸ ποὔλεγε πολλὰ καὶ ἀνάγκαζε τὸν Αὐτοκράτορα νὰ γελάσῃ Ἔπειτα σηκώθηκε πάλιν ὁ Αὐτοκράτωρ κ' ἔφυγε μὲ τὸ δυνατὸ κ' ἐλαστικὸ βῆμα ἀξιωματικοῦ ποὔχει. Ἡ χτενίστρια ξαναφλοίσβισε μὲ τὰ μεταξωτά της μὲς τὴ σάλα κ' ἡ Αὐτοκράτειρα μοῦ εἶπεν ἑλληνικά:

— Τώρα εἴπαμε πολιτικὰ μὲ τὸν Αὐτοκράτορα. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μποροῦσα κ' ἐγὼ νὰ βοηθήσω, ἀλλὰ ἴσως εἶμαι ἀκόμη πιὸ προχωρημένη στὰ ἑλληνικά· κ' ἔπειτα ἔχω τόσο λίγο σεβασμὸ γιὰ τὴν πολιτικὴ κι οὔτε κὰν τὴ θεωρῶ ἄξιαν ἐιδιαφέροντος. Ἐσεῖς ἐνδιαφέρεσθε διόλου γιὰ τὰ πολιτικά;

— Ὄχι καὶ τόσο, Μεγαλειοτάτη, παρακολουθῶ μόνο τὶς μεγάλες φάσεις, ὅταν πέφτουν οἱ ὑπουργοί.

— Ὦ, αὐτωνῶν ὁ προορισμὸς εἶναι νὰ πέφτουν. Ἔπειτα ξανασηκώνονται πάλιν ἢ ἔρχονται ἄλλοι, μοῦ εἶπε μ' ἕνα παράδοξο χρῶμα στὴ φωνή της, σὰν ἐνδόμυχο γέλοιο.

— Γιὰ μένα, Μεγαλειοτάτη, ἔχει περισσότερο ἐνδιαφέρον ὁ δημόσιος βίος στὴ Γαλλία.

— Χωρὶς ἄλλο εἶναι πιὸ διασκεδαστικός.

— Κ' ἐγὼ τὸ βρίσκω, Μεγαλειοτάτη.

— Οἱ ἄνθρωποι στὴ Γαλλία παίζουν καλύτερα τὴν κωμῳδία τους καὶ μὲ περισσότερο πνεῦμα

Καὶ σὲ λιγάκι πρόσθεσε:

— Τὸ ὅλον εἶναι μιὰ τέτοι' αὐταπάτη! Οἱ πολιτικοὶ νομίζουν πὼς διευθύνουν τὴν Ἱστορία καὶ μολαταῦτα βρίσκονται πάντα ξαφνισμένοι ἀπ' τὰ συμβάντα. Κάθε ὑπουργεῖο ἔχει μέσα του ἀπ' τὴν πρώτη στιγμὴ τὴν ἀποτυχία του. Ἡ διπλωματία εἶναι μόνο καὶ μόιο γιὰ νὰ ξεκλέβῃ ἀπ' τὸ γείτονα κανένα λάφυρο. Ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν γίνεται, γίνεται μονάχο του, ἀπὸ ἐσωτερικὴ ἀνάγκη κι ὡριμάδα, κι' οἱ διπλωμάται δὲν κάνουν ἄλλο παρὰ νὰ πιστοποιοῦν τὰ γεγονότα.

Κάθε μιὰν ἀπ' τὶς πολλὲς γλῶσσες ποῦ μιλεῖ μ' ἀξιοθαύμαστη τελειότητα, τὴν κάνει μουσική. Μιλεῖ τὰ οὐγγαρέζικα; εἶν' ἀλήθεια σὰ νὰ στάλαζαν ἀπὸ καμμιὰν πηγὴ σταγόνες τραγουδιοῦ, μιὰ μιὰ, μ' ἀργὴ κι ἁρμονικὴ μελαγχολία.

— Τὰ ἑλληνικά, μοῦ ἔλεγε, εἶναι ἡ γλῶσσα ποὺ οἱ ἰδέες μου καὶ τὰ λόγια μου σ' αὐτὴν παρουσιάζονται μπροστά μου σὰν ὄμορφα πλάσματα καὶ μοῦ ἀνόίγουν ἕναν κόσμο ποὺ δὲ φανταζόμουν τὴν ὕπαρξή του. Ἡ θέα αὐτοῦ τοῦ κόσμου μὲ κάνει νὰ ξεχνῶ ὅσα εἶν' ἔξω ἀπ' αὐτόν.

Σήμερα ἀπαντήσαμε μιὰ κυρία στὸ δρόμο μας πρὸς τὸ Γκλοριέτ αὐτὴ κατέβοινε κ' ἐμεῖς ἀνεβαίναμε. Εἶχε τὰ μαλλιά της κομμένα κοντά, ἕνα πρόσωπο κατακόκκινο καὶ βάδισμα ἀποφασιστικό Κύτταξε τὴν Αὐτοκράτειρα μὲς τὰ μάτια, χωρὶς ὅμως νὰ τὴ χαιρετήσῃ, καὶ μ' ἕναν τρόπο σχεδὸν προκλητικό...

Ἡ Αὐτοκράτειρα εἶπε:

— Ἡ κυρία ἔχει πνεῦμα, ἀφοῦ ἔχει τὰ μαλλιὰ κοντά· ἀλλὰ φοβοῦμαι πὼς θὰ τὰ κόβῃ ἐπίτηδες γιὰ νὰ μπορῇ νὰ περνάῃ γιὰ ἔξυπνη. Ἂν μοῦ κατέβαινε κ' ἐμένα νὰ κόψω τὰ μαλλιά μου — ὦ ἀπὸ πεποίθηση, ἐπειδὴ τὰ θεωρῶ περιττὰ — ὁ κόσμος θὰ μοῦ ριχνότανε σὰ λύκοι.

— Θὰ ἦτον ἀληθινὴ καταστροφή. Μεγαλειοτατη. Ἔχουν δίκαιο νὰ λὲν πὼς τὸ κάθε τὶ δὲν εἶν' γιὰ τὸν καθένα.

— Μόνο στὴν ἀνοησία ἔχουν ὅλοι τὰ ἴδια δικαιώματα.

ΛΟΥΤΡΑ ΚΑΙ ΣΥΣΣΙΤΙΑ

Λουτρά, συσσίτια, κῆποι σκιεροί, ἰδοὺ τὰ εὐχάριστα ἀγγέλματα τῶν ἡμερῶν αὐτῶν διὰ τὰ παιδιὰ τῶν σχολείων. Σύλλογος ἀπὸ κυρίας καὶ κυρίους κατηρτίσθη ὑπὸ Πρόεδρον τὸν Σ. Μητροπολίτην, σχέδια κατεστρώθησαν, πόροι ἐξευρέθησαν καὶ ὕστερα ἀπὸ ὀλίγον καιρόν, αἱ Ἀθῆναι ὑπὸ τὴν ἔποψιν αὐτὴν θὰ εἶναι πρῶται εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτισμένων λαῶν τοῦ κόσμου.

Ἕως τώρα εἴχαμεν παιδιὰ σχολείων, ποῦ δὲν ἐλούοντο παρὰ τὸ καλοκαῖρι εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ποῦ ἐπρογευμάτιζαν μόνον μὲ κουλούρια. Ἡ ξηροφαγία δὲ αὐτὴ εἶναι γενικὸν νόσημα τῆς μεγαλειτέρας μερίδος τῶν Ἑλλήνων. Ὄχι διότι δὲν ἔχουν τὰ μέσα νὰ μαγειρεύουν κάθε ἡμέραν, ἀλλὰ διότι ἡ τροφὴ εἶναι τὸ τελευταῖον πρᾶγμα ποῦ ἔχει σημασίαν διὰ τὸ μεγαλείτερον μέρος τῶν λαϊκῶν μας τάξεων.

«Ἡ κοιλιὰ παραθύρια δὲν ἔχει» αὐτὴ εἶναι λαϊκὴ παροιμία καὶ ἡ σοφία τοῦ λαοῦ καλὴ ἢ κακὴ κλείεται ὁλόκληρη μέσα εἰς τὰς παροιμίας του. Ὅσα λοιπὸν ἄλλοι λαοὶ ξοδεύουν γιὰ νὰ φάγουν, νὰ πιοῦν καλά, καὶ νὰ ἐκδράμουν κάθε ἑορτὴν εἰς τὰς ἐξοχάς, ὁ ἰδικός μας τὰ κάμνει κομπόδεμα, εἴτε γιὰ προικιὰ τῶν κοριτσιῶν, ὅπου ὑπάρχουν, εἴτε διὰ σχηματισμὸν μικροῦ κεφαλαίου δι' ἐπιχείρησιν, εἴτε διὰ φορέματα καὶ χρυσαφικά.

Ὅταν τὴν ἑορτινὴν ἡμέραν ἡ μητέρα μὲ τὰ κορίτσια της κάμουν τὴν ἐμφάνισίν των εἰς τὸ Ζάππειον ἢ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος μὲ σκαρπινάκια τῆς ὥρας καὶ μὲ καπέλλο καὶ φόρεμα ἀντιγραμμένον ἀπὸ τὸ φόρεμα μιᾶς εὐπόρου ἀστῆς, εἶναι πολὺ εὐτυχέστεραι παρὰ ἐὰν ἔτρωγον ὅλην τὴν ἑβδομάδα μπιφτέκια.

Εἰς ἄλλους τόπους μητέρες καὶ παιδιὰ τοῦ λαοῦ φοροῦν ἑορτὴν καὶ καθημερινὴν τὸ ἴδιο φόρεμα καὶ τὸ ἴδιο μαῦρο ψάθινο κανοτιέ, ἀλλὰ τρέφονται καλὰ καὶ πίνουν ἀκίμη καλλίτερα.

Ἡ διαφορὰ αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς ματαιοδοξίαν ἁπλῶς τῆς φυλῆς μας. Ὅλοι οἱ μεσημβρινοὶ λαοὶ κακοτρώγουν, κακοπίνουν καὶ προσπαθοῦν νὰ καλοντύνωνται, νὰ φαίνωνται, νὰ ἐπιδεικνύωνται.

Οἱ Ναπολιτᾶνοι, οἱ Σικελοί, οἱ Ἱσπανοὶ

ἀνήκουν εἰς τὴν ἰδίαν κατηγορίαν. Τὸ κλῖμα, ὁ ὡραῖος οὐρανός, ὁ θαυμάσιος ἥλιος, ποῦ χειμῶνα καὶ καλοκαῖρι σκορπίζει ὄργια χρωμάτων εἰς τὴν φύσιν καὶ ζεσταίνει καὶ ζωογονεῖ τὸν ἄνθρωπον καλλίτερα ἀπὸ ὅλα τὰ παλιὰ κρασιὰ τοῦ κόσμου, ἔκαμαν, ὥστε οἱ μεσημβρινοὶ λαοὶ νὰ θεωροῦν τὴν τροφήν, ὡς τὴν τελευταίαν των φροντίδα.

Ὅσον μάλιστα πλησιέστερα πρὸς τὴν φύσιν ζοῦν οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, τόσον ἁπλούστερα καὶ ὀλιγώτερον οὐσιαστικὰ τρέφονται. Εἰς χωριὰ ποῦ ἀπέχουν μισὴν ὥραν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὰ περισσότερα Ἑλληνικά μας νησιὰ ποῦ τὰ λούζει ἀπὸ κάθε μέρος ἡ ζαφειρένια θάλασσα καὶ τὰ ἀπολυμαίνει ἀκούραστος ὁ μπάτης καὶ ὁ μεγάλος ἀπολυμαντὴς ἥλιος, οἱ περισσότεροι χωρικοὶ τρέφουν ὅλο τὸ χρόνο ἕνα γουροῦνι, τὸ ὁποῖον θὰ σφάξουν τὰ χριστούγεννα, θὰ τὸ γλεντήσουν εἰς φαγοπότι τὰς ἑορτάς, καὶ θὰ κάμουν τὰ λουκάνικά των καὶ τὰ καπνιστά των γιὰ τὴς Ἀποκρηές. Αὐτὸ εἶναι ὅλον. Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ χρόνου τρέφονται, κατὰ τὸ πολὺ εὐαγγελικώτατα μὲ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

Τὸ κρέας λοιπὸν καὶ ἡ ζεστὴ τροφὴ δὲν εἶναι τῆς πρώτης ἀνάγκης, ὅπως εἰς τὰ βόρεια κλίματα καὶ ἡ λιτότης τῆς τροφῆς κατήντησεν ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους μας χρόνους μία ἀρετὴ σχεδὸν διὰ τοὺς Ἕλληνας.

Τὸ *ἄρτος μὲν τροφή, ὄψον δὲ κάρδαμον* τοῦ Ξενοφῶντος, εἰμπορεῖ νὰ μεταφρασθῇ διὰ τὸν λαόν, εἰς ψωμοτύρι ἢ ψωμὶ καὶ κρομμύδι, δηλαδὴ κάτι θερμαντικὸν ὅπως δήποτε, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ λαὸς μάλιστα ἔχει ἀνακαλύψει, ὅπως καὶ εἰς τὸ σκόρδο ὑγιεινὰς ἰδιότητας.

Διὰ τοῦτο τὰ συσσίτια δὲν βλέπονται μὲ καλὸ μάτι ἀπὸ τὰς τάξεις εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκουν τὰ παιδιὰ τῶν σχολείων. Καὶ διότι ἴσως ἔχουν συνειθίσει εἰς τὴν λιτὴν τροφήν, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ συσσίτιον ἐθεωρήθη ἕως τώρα κάτι καμωμένον διὰ τοὺς πτωχοὺς τῶν δρόμων. Παιδιὰ δὲ τὰ ὁποῖα ἴσως ἀνήκουν εἰς πτωχοτέρας ἀκόμη τάξεις ἀπὸ τὰς μαθητρίας τοῦ Ἀρσακείου ἠρνήθησαν κατηγορηματικῶς νὰ δεχθοῦν τροφὴν τοῦ συσσιτίου Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, καὶ ἕνεκα τῆς Ὑψηλῆς ἐποπτείας τῆς πριγκηπίσσης Σοφίας, καὶ ἕνεκα τῆς τακτικῆς ἐκτελέσεως ἀπὸ κυρίας τῶν Ἀθηνῶν, εἶναι καὶ πολὺ νόστιμη καὶ πολὺ ὑγιεινή.

Αὐτὸ τὸ λέγω ἐκ πείρας πικρᾶς καὶ τὰ κορίτσια περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλῶ ἐδῶ, εἶναι αἱ μαθήτριαι τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Σχολείου τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδοκιμάσαμεν νὰ εἰσαγάγωμεν τὸ συσσίτιον εὐθὺς μετὰ τὴν πρὸ δεκατεσσάρων χρόνων ἵδρυσίν του.

Ἕνα εἰδικὸν καζάνι τοῦ συσσιτίου ἤρχετο ἐπί τινας ἡμέρας εἰς τὸ Ἐπαγγελματικὸν καὶ αἱ μαθήτριαι αἱ ὑποχρεωθεῖσαι νὰ τρώγουν μὲ μιὰ δεκάρα ἀπὸ τὸ ζεστὸ αὐτὸ φαγητὸ δὲν ὑπήκουσαν παρὰ μόνον μίαν ἑβδομάδα. Εὐθὺς ἔπειτα, τῇ ἐπεμβάσει καὶ τῶν γονέων, τὸ συσσίτιον ἔπαυσε. Δὲν θέλομεν συσσίτιον, αὐτὸ ἦτο τὸ σύνθημα.

Εἰς τὰ λουτρὰ ἀπηντήσαμεν, δυστυχῶς, τὴν ἰδίαν ἀντίστασιν. Διὰ τὸν λαὸν ὅ,τι δὲν εἶναι θαλάσσιον λουτρὸν ἢ χαμάμι τούρκικο, ὅπου πηγαίνει καὶ ζεματίζεται μιὰ δυὸ φορὲς τὸν χειμῶνα, εἶναι *κίνδυνος-θάνατος*.

Τὰ λουτρὰ τῶν κοριτσιῶν τοῦ ἐπαγγελματικοῦ, τὰ ὁποῖα ἐπεμείναμεν νὰ καθιερώσωμεν πρὸ δέκα ὁλοκλήρων ἐτῶν ἀπέτυχον ὅπως καὶ τὸ συσσίτιον. Κατ' ἀρχάς, τὸ ἔτος ὅπου εἴχαμεν τὸ μεγάλο σπίτι, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι τώρα κτισμένον τὸ ξενοδοχεῖον ὁ *Ἑρμῆς* ἐκάμαμεν εἰς ἕνα διαμέρισμα τῆς αὐλῆς λουτρὸν γιὰ τὰ παιδιά, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκανονίσθη νὰ πλύνωνται καθ' ἡμέραν ἀνὰ ἕξ, ἑπτά. Ἀρνησις ἀπόλυτος, διότι θὰ ἐκρυολογοῦσαν. Ἐσκέφθημεν τότε αἱ κυρίαι τοῦ Συμβουλίου. ἐπειδὴ δὲν εἴχαμεν καὶ ἀρκετὰ μέσα, ὥστε νὰ διατηρῶμεν πάντοτε ὁμαλὴν θερμοκρασίαν εἰς τὸ λουτρόν, νὰ συμβληθῶμεν μὲ τὸν διευθυντὴν τῶν λουτρῶν τοῦ *Φοίνικος*, ὁ ὁποῖος διὰ τὸ εὐεργετικὸν τοῦ σκοποῦ, ἐδέχθη νὰ πηγαίνουν κάθε ἡμέραν ἀνὰ ἕξ ἕως ἑπτὰ παιδιά, μεταξὺ μεσημβρίας καὶ μιᾶς διὰ νὰ λούωνται. Τιμὴ πενῆντα λεπτά, τὰ ὁποῖα εἴχαμεν ἀποφασίσει νὰ πληρώνωμεν αἱ κυρίαι ἐκ συνεισφορᾶς μεταξύ μας. Τὰς ἐστέλαμεν μὲ μίαν διδασκάλισσαν καὶ μὲ τὸν ἐπιστάτην, φυσικὰ ὕστερα ποῦ ἐκατηχήθησαν καὶ ἐδιδάχθησαν, τί σημασίαν ἔχει ἡ καθαριότης, ἀπὸ τὴν ἰατρὸν τῆς σχολῆς, ἡ ὁποία τὰς ἐξήταζε κατὰ τὴν ἐγγραφὴν καὶ τὰς ἐδίδασκε τὴν ὑγιεινὴν κ. Ἀνθὴν Βασιλειάδου. Μετὰ δέκα πέντε ἡμέρας τὰ λουτρὰ ἀραιώθησαν. Μετὰ ἕνα μῆνα τὰ λουτρὰ ἔπαυσαν. Οἱ γονεῖς ἐξανέστησαν, διότι τὰ παιδιά των ἐκρυολογοῦσαν. Καὶ πραγματικῶς μερικὰ ἐκρυολόγησαν καὶ ἠσθένησαν.

Καὶ εἶναι φυσικὸν νὰ κρυώσουν. Παιδιὰ ποῦ ἀπὸ μικρὰ δὲν ἔχουν συνειθίσει νὰ καθαρίζωνται οὔτε μὲ ψυχρό, οὔτε μὲ χλιαρὸ νερό, εὐθὺς ὡς βρέξουν ὅπως δήποτε τὸ σῶμα των κρυολογοῦν.

Αὐτὸ ἄλλως δὲν συμβαίνει μόνον μὲ τὰς λαϊκὰς τάξεις. Τόπος εἰς τὸν ὁποῖον μεταξὺ χιλίων σπιτιῶν ἀναλογοῦν δύω ἢ τρία μόνον μὲ λουτρά, τόπος εἰς τὸν ὁποῖον τὰ δύω τρία καταστήματα λουτρῶν ὅπου ὑπάρχουν τροφοδοτοῦνται κατὰ τὰ τρία τέταρτα ἀπὸ λουτρὰ ἰαματικά, εἶναι τόπος εἰς τὸν ὁποῖον δὲν πλύνοντται, ὄχι μόνον τὰ παιδιὰ τῶν σχολείων, ἀλλ' οὔτε οἱ περισσότεροι διδάσκαλοι καὶ ἐπιστήμονες καὶ κυρίαι καὶ ἐπίσημοι.

Ἠξεύρω κυρίας, αἱ ὁποῖαι πλύνονται μὲ κολώνια, ἀπὸ φόβο μήπως κρυώσουν, ἂν πλυθοῦν μὲ νερό. Καὶ ἄλλας ποῦ ὅταν πλύνουν τὸ σῶμα των καὶ τὸ καλοκαῖρι ἀκόμη κάθονται εἰς τὰ σπίτια των δύο τρεῖς ἡμέρες ἀπὸ φόβον μὴ κρυώσουν. Ἰδοὺ γιατὶ φοβοῦμαι μήπως ὅ,τι ἀκούομεν αὐτὰς τὰς ἡμέρας, μείνει μόνον ἕνα ὡραῖον ὄνειρον.

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

Ο ΦΑΡΟΣ

Τὰ μάτια ποῦ δὲν ἔκλαψαν
κᾶτι τοὺς λείπει ἀκόμα,
δὲν τὰ χρειάστηκε ἡ καρδιά,
δουλεύουν τὸ κορμί.
Δὲν θέλω αἰώνια τὴ χαρὰ
κι' οὔτε ἀγαπῶ τὸ στόμα
ποῦ δὲν τὸ γεφυρώνουνε
τοῦ πόνου οἱ στεναγμοί.

Τὴν εὐτυχία δὲν τὴ θαρρῶ
πωντοτεινὴν ἡμέρα,
μὰ γλυκερὸ ξημέρωμα
μιᾶς νύκτας· νὰ περνᾷ,
νὰ διώχνῃ μαῦρα ὀνείρατα,
ν' ἁπλώνῃ πέρα ὡς πέρα
τὸν ἥλιο της, προσμένοντας
καινούργια βραδινά.

Δὲν τὴ γυρεύω χάρισμα
καὶ δὲν τὴ ζητιανεύω
τὴν εὐτυχία, μὰ τὴ ζητῶ
τῶν πόνων πληρωμή·
ψηλὴ κι' ἀθώρητη κορφή,
ποῦ γιὰ νὰ τὴν ἀνέβω
θέλω νὰ νοιώσω χάρι της
κομμένο τὸ κορμί.

Θέλω ὅταν θἄρθῃ κἄποτε
μὲ τὰ γεμᾶτα χέρια
νὰ τὴν δεχθοῦν ἡ λύπες μου
κι' ὁ πόνος μου ὁ κρυφός·
τότε θὰ νοιώσω ὁλόφωτη
τὴ λάμψι της κι' ἀκέρια.—
Ὁ φάρος θέλει ζοτεινιὰ
γιὰ νὰ σκορπίσῃ φῶς.

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ "ΣΟΥΛΙ,,

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΤΟ ΣΟΥΛΙ

Παιδιὰ Μωραϊτάκια, περαστικὰ καὶ ταξειδιάρικα, τραγουδούσανε μέσ' τὸ κρασοπουλειό, ὕστερ' ἀπὸ φαγοπότι. Στάθηκα νὰ τοὺς ἀκούσω. Ἦταν ἕνα τραγοῦδι ποῦ δὲν τῶξερα. Τραγοῦδι τοῦ Σουλιοῦ, ἀπὸ 'κεῖνα τὰ παληά, ποῦ τἄσπειρε στὰ πέρατα ἡ Δόξα ἡ φτεροφόρα, ἡ ἴδια ποῦ ἔφερε στ' αὐτιά μου καὶ τοῦτο τ' ἀπομεινάρι τ' ἀκριβὸ ἀπὸ τοῦ Μωριᾶ τὴν ἄκρα. Σὰν ἀντίλαλος, ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ βαριὰ φυλακωμένος ποῦ τὸν πλάκωναν, κι' ἔξαφνα λευτερώθηκε, ἦταν καὶ τοῦτο τὸ τραγοῦδι τὸ κομματιαστό. Ρείπιο ἀπὸ κόσμο ξεχασμένον.

Ἀφοῦ κόπηκε τὸ τραγοῦδι, ἔμεινε ἡ συντροφιὰ συλλογισμένη λίγο. Μπῆκα τότε κ' ἐγὼ μέσα. Κάθισα σιωπηλός, ἐλπίζοντας τοῦ τραγουδιοῦ τ' ἀπόσωμα ν' ἀκούσω. Ἐλπίδα γελασμένη. Μὲ τοῦ τραγουδιοῦ ἀκόμα τὸν ἀχὸ στ' αὐτιά τους, οἱ χωριᾶτες μιλούσανε ψυχρά.

— Κατὰ ποῦ πέφτει αὐτὸ τὸ Σοῦλι; ρώτησε ἕνας τους.

— Ἔχω ἀκούσει ἕνα χωριό, Σοῦλι, κἄπου στὸ Μωριᾶ, εἶπε ἄλλος.

— Κἄπου βρίσκεται κατὰ τὴ Ρούμελη, τρίτος ἀποκρίθηκε.

— Τὸ Σοῦλι γράφεται στὴν Ἱστορία, βρὲ παιδιά, εἶπ' ὁ λογιώτατος τῆς παρέας. Δὲν τῶχετ' ἀκουστά; Ποῦ πέφτει δὲ θυμᾶμαι... Ἐσὺ δὲν ξέρεις νὰ μᾶς πῇς ποῦ βρίσκεται τὸ Σοῦλι;

Ὁ λογιώτατος ρωτοῦσ' ἐμένα.

— Χάρηκα τὸ τραγοῦδί σας, ὠρὲ παιδιά, εἶπα 'γώ. Τί ὀμορφιὰ γιομᾶτο, καὶ τί λεβεντιά! Νὰ σᾶς ρωτήσω, γιὰ ποῦ εἴσαστε;

— Γιὰ τὴν ξενητειά, εἶπαν ὅλοι.

— Γειά σας, καὶ καλὴ ὥρα στὸ ταξεῖδί σας. Ὅσο θυμᾶστε τὸ τραγοῦδι αὐτὸ δὲ θὰ χαθῆτε. Καὶ τὴν πατρίδα δὲν θὰ τὴ λησμονήσετε.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν μᾶς εἶπες γιὰ τὸ Σοῦλι...

— Τὸ Σοῦλι, στὸ τραγοῦδι βρίσκεται... ἀλλοῦ πειὰ δὲ θὰ τ' ἀπαντήσετε. Ὥρα καλή, μαῦρα παιδιά, ποῦ λησμονήσατε τὸ Σοῦλι! Καλὰ διάφορα στὸ μακρυνὸ ταξεῖδί σας, παιδια καϋμένα!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

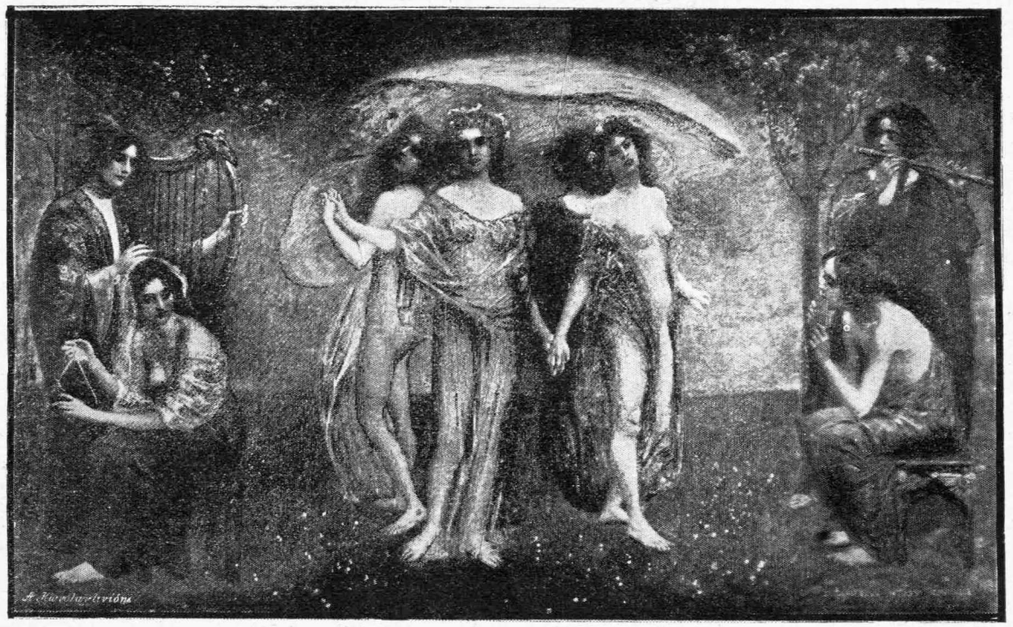

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

(Ἡ Ἀσπασία καὶ αἱ μαθήτριαι)

Μελπομένη. Θὰ ἤθελα νὰ εἴξευρα διατὶ ὁ Σωκράτης δὲν μᾶς διδάσκει καὶ δὲν συζητεῖ κἄν μαζή μας, πολιτικὰ ὅπως συζητεῖ μὲ τοὺς συντρόφους του.

Κλειώ. Ἁπλούστατα. Διότι ἡμεῖς δὲν ὁμιλοῦμεν πολιτικὰ καὶ ἡ συζήτησις εἰς τὰς Ἀθήνας περιστρέφεται εἰς τὸ πολιτικὸν ζήτημα. Ἔπειτα ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν ρητορικήν.

Μελπομένη. Ἡ Ἀσπασία ἐσπούδασε ρητορικήν;

Κλειώ. Δὲν τὸ πιστεύω. Ἀλλὰ ἡ Ἀσπασία γνωρίζει ὅλα, ἀνετράφη εἰς ἕνα περιβάλλον σοφώτατον, εἶναι ἡ εὐφυεστέρα γυναῖκα τῆς Ἑλλάδος. . . . .

Ἄλλως τε ἡ χθεσινὴ συνομιλία μας μὲ τὸν Σωκράτη ἦτο πολὺ πλέον ἐνδιαφέρουσα ἀπὸ κάθε πολιτικὴν ὁμιλίαν.

Ἡρώ. Ἀλήθεια. Περὶ τίνος ὡμιλήσατε χθές. Ἤμουν τόσον κακοδιάθετη, ὥστε ἔμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ κρεββάτι.

Κλειώ. Ὁ Σωκράτης μᾶς ὡμίλησε δι' ἕνα φιλόσοφον ξένον, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τελευταίως τὰς Ἀθήνας, καὶ ὁ ὁποῖος ἔχει ἰδέας πολὺ παραδόξους καὶ πρεσβεύει ἀρχὰς πολὺ τολμηράς.

Μυρτώ. Ἀ! ναί! Ἤκουσα νὰ γίνεται πολὺς λόγος δι' αὐτόν. Θὰ εἶναι ὁ Ἀβδυρίτης Δημόκριτος. Φαίνεται ὅτι ἔφυγε κρυφὰ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν δικαστικὴν καταδίωξιν, ὡς εἰσάγων ἰδέας ἀντιθρησκευτικὰς μὲ τὸ φιλοσοφικὸν σύστημά του.

Ἡρώ. Καὶ τί εἶναι αὐτὸ τὸ σύστημα;

Κλειώ. Καὶ νὰ ὁμιλῇ ἀκόμη κανεὶς δι' αὐτὸ εἶναι ἐπικίνδυνον.

Μυρτώ. Γιατί; Μήπως ἡμεῖς θὰ παραδεχθῶμεν τὰς θεωρίας του; Ἁπλῶς θέλομεν νὰ μάθωμεν περὶ τίνος πρόκειται;

Κλειώ. Μὴ λησμονεῖτε, παιδιά μου ὅτι τὸ σπῖτι αὐτὸ περιστοιχίζεται ἀπὸ ἐχθρούς. Ὅτι κάθε λέξις καὶ κάθε σκέψις ἀκόμη, ἡ ὁποία διαδίδεται ἀπ' ἐδῶ γίνεται ἀντικείμενον μελέτης καὶ συζητήσεως. . . Ὅτι ἡ Ἀσπασία καὶ ὁ Περικλῆς ἔχουν πολλοὺς ἐχθρούς. . . . .

Ἡρώ. Εἶσαι ἀστεία. Δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ὁμιλήσωμεν ἐλεύθερα δι' ἕνα ξένον, περὶ τοῦ

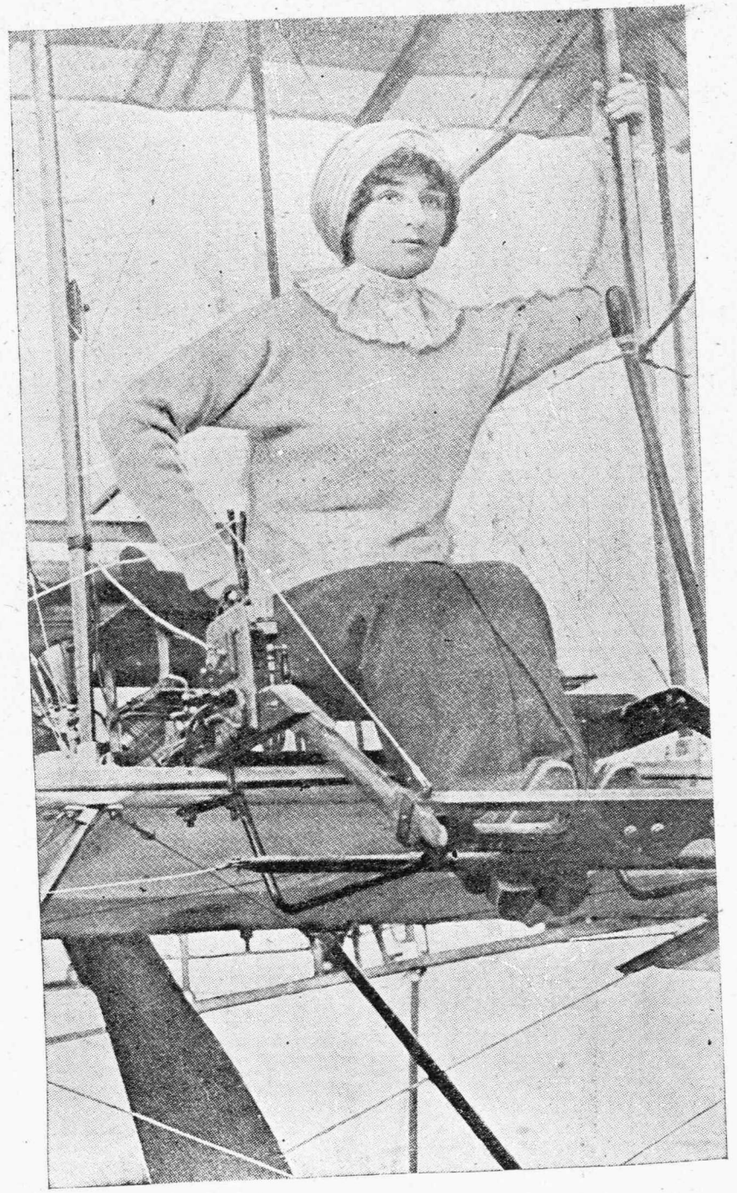

Η κ. ΖΕΝΗ ΛΕΚΟΡ

Ἥτις ἐν ἀεροπορικῷ ἀγῶνι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς Παρισίους, ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον.

ὁποίου γίνεται τελευταίως τόσος λόγος μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνεπτυγμένων κύκλων.

Μελπομένη. Λοιπὸν ἰδοὺ περὶ τίνος πρόκειται. Ὁ Δημόκριτος ἔφυγεν ἀπ' ἐδῶ, χωρὶς νὰ κάμῃ οὔτε ἕνα ὀπαδὸν τοῦ συστήματός του, ἀκριβῶς διότι εἶναι τὸ ἀντιθρησκευτικώτερον σύστημα ὅπου ὑπάρχει. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἂν καὶ ἐλευθερόφρονες, δὲν ἐπιτρέπουν ὅμως νὰ ὑβρίζωνται οἱ θεοί των.

Ἡρώ. Μὰ εἰπέ μας τέλος πάντων τί εἶναι τὸ σύστημα αὐτό;

Μελπομένη. Ἀμέσως. Θεοὶ δὲν ὑπάρχουν, ἀλλ' οὔτε πνεῦμα κανονίζον τὰ πάντα, κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ σοφοῦ Ἀναξαγόρα, ἀλλ' οὔτε τὸ δαιμόνιον τοῦ φίλου μας Σωκράτους. Ὑπάρχουν μόνον ἄτομα μικρά, ἄτομα ἀνάριθμητα καὶ αἰώνια, ἁπλᾶ, πρωτογενῆ, ὁμοίας περίπου φύσεως, ἂν καὶ διαφόρου ὄγκου καὶ σχήματος, τὰ ὁποῖα κινοῦνται εἰς τὸ ἄπειρον καὶ συνενόνονται εἰς ὁμάδας κατὰ τρόπον ὥστε νὰ σχηματίζουν διάφορα ὄντα.

Ἡ ψυχὴ εἶναι φωτεινὰ ἀπαρτιζομένη ἀπὸ μικρὰ ἄτομα. Εἰς τὸ σύμπαν ὑπάρχουν ψυχαὶ ἀνώτεραι τῶν ἀνθρωπίνων, εἴδωλα, ὅπως τὰς ὀνομάζει ὁ Δημόκριτος, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ὄντων. Αὐτὸ εἶναι ὅλον τὸ σύστημά του.

Ἡρώ. Δὲν καταλαμβάνω τίποτε.

Κλειώ. Βεβαίως δὲν καταλαμβάνεις καὶ οὔτε εἶναι ἀνάγκη νὰ συζητοῦμεν καὶ νὰ καταλαμβάνωμεν ὅλα τὸ φιλοσοφικὰ συστήματα. Ἂς μένωμεν πιστοὶ εἰς τὰς θρησκευτικάς μας παραδόσεις. Οἱ θεοί μας εἶναι ὡραῖοι καὶ δυνατοὶ καὶ μεγάλοι, ἀφοῦ βασιλεύουν εἰς τὴν ὡραίαν μας φύσιν.

Μελπομένη. Ὅ,τι μοῦ ἤρεσεν ἐξ ὅσων ἐλέχθησαν χθὲς περὶ Δημοκρίτου εἶναι οἱ πνευματοδέστατοι ὁρισμοί του.

Ἡρώ. Τοὺς ἐνθυμεῖσαι; Ἠμπορεῖς νὰ μᾶς εἰπῇς μερικούς;

Μελπομένη. Ἐσημείωσα μερικοὺς καὶ θὰ σᾶς τοὺς διαβάσω πολὺ εὐχαρίστως.

«Ζωὴ χωρὶς χαρὰν εἶναι ἀσὰν μακρυνὸς δρόμος χωρὶς σταθμὸν ἀναπαύσεως».

«Ὅ,τι κάμνει τὴν εὐτυχίαν εἶναι ψυχὴ φαιδρὰ εἰς τὴν πτωχίαν. Ἡ δυσθυμία προβένει τὴν ψυχὴν μὴ εὐχαριστουμένη οὔτε εἰς τὸν πλοῦτον ἀκόμη».

«Τὸ κάλλος τοῦ σώματος εἶναι προνόμιον ἄξιον τῶν ζώων, ἐὰν δὲν τὴν στολίζῃ τὸ πνεῦμα».

«Δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ζῇ τις, ἂν δὲν ἔχῃ ἕνα καλὸν φίλον».

«Τὸ καλὸν ἔγκειται ὄχι μόνον, ἐὰν δὲν κάμνῃ κανεὶς ἀδικίαν, ἀλλὰ καὶ ἐὰν δὲν τὴν θέλῃ».

«Συνθήκη ἡ ζέστη. Συνθήκη τὸ κρύο. Πράγματι οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει παρὰ ἄτομα καὶ κενόν».

«Δὲν γνωρίζομεν τίποτε πραγματικῶς. Ἡ ἀλήθεια εἶναι εἰς τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου».

Ἡρώ. Χωρὶς νὰ εἶμαι οὔτε σοφή, οὔτε φιλόσοφος, νομίζω ὅτι ὁ ὁρισμὸς αὐτὸς καταρρίπτει ὅλας τὰς ἄλλας θεωρίας.

Μυρτώ. Καὶ ποῖον τίτλον δίδει ὁ κύριος αὐτὰς εἰς τὰς ἀτομιστικὰς θεωρίας του;

Μελπομένη. Εἶναι αἱ ἀτομιστικαὶ θεωρίαι τοῦ Λευκίππου μὲ κάποιας μεταρρυθμίσεις καὶ μεταβολάς, τὰς ὁποίας αὐτὸς ἐπιφέρει, λάτρης φανατικὸς καὶ μελετητὴς ἀκούραστος τῆς φύσεως. Καθὼς μᾶς εἶπεν ὁ Σωκράτης τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὰς θεωρίας του ὀνομάζεται «*Μέγας διάκοσμος*».

Ἡρώ. Καὶ δὲν ἔγραψε τίποτε ἄλλο;

Κλειώ. Ναί, πολλά. Ἡ διδασκαλία του φαίνεται ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὴν τοῦ φίλου μας Σωκράτους. Ἐναντίον τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ αὐτὸς ἀποφαίνεται ὅτι τὸ καλλίτερον μέσον νὰ εἶναι κανεὶς εὐτυχὴς εἶναι νὰ ἠξεύρῃ νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἐγωϊστής. Συμβουλεύει τὴν καλλιέργειαν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, τὴν συγκράτησιν τῶν ὀρέξεων, τὴν προτίμησιν ἐν γένει τῆς ψυχῆς ἐπὶ τοῦ σώματος.

ΝΑΥΣΙΚΑ Η ΦΙΛΤΡΧΑΙΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

Τὸ τραῖνο διὰ τὴν Λωζάνην φεύγει εἰς τὰς 11 1)2. Μίαν ὥραν πρὶν εὑρίσκομαι εἰς τὸν σταθμόν, ὅπου προμηθεύομαι τὸ πρόγευμά μου διὰ τὸ δεκάωρον ταξεῖδι μου, ἐφημερίδας καὶ ἀπὸ ἕνα παλαιοπώλην ἕνα, δύο βιβλία.

Θὰ εἶναι οἱ σύντροφοί μου εἰς τὸ τραῖνο. Σύντροφοι διακριτικοί, εὐχάριστοι, ἂν κρίνω ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῶν συγγραφέων. Μία κυρία μὲ βλέπει νὰ τὰ φυλλομετρῶ μὲ κάποιαν στενοχωρίαν. Δὲν συλλογίζεσθε μοῦ εἶπεν ὅτι μπορεῖ νὰ προέρχωνται ἀπὸ σπίτι χολεριασμένο.

Τὰ ἀφίνω ἐπάνω εἰς ἕνα πάγκο καὶ ἀπομακρύνομαι μὲ κάποιαν λύπην. Ἴσως ἡ κυρία ἔχει δίκηο. Ἀλλὰ μήπως καὶ εἰς τὸ κάθισμα ὅπου κάθωμαι δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἔχουν καθίσει χολεριασμένοι; Ἡ ἀντιπαθητικὴ ἄλλως τε ὀσμὴ τοῦ φανικοῦ προδίδει ἂν ὄχι τὴν ὕπαρξιν τῆς χολέρας παντοῦ, βεβαίως ὅμως τὴν ὑποψίαν ὅτι καὶ ἀπὸ μακρὰν ἀκόμη εἰμπορεῖ νὰ στείλῃ τὸν θάνατον, ἕνα θάνατον φρικτὸν καὶ ἀπαίσιον.

Ἀνυπομονησία ἀκράτητος νὰ φύγω μίαν ὥραν πρωτήτερα μὲ κυριεύει. Ἡ πιθανότης ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ ἰδῶ ἕνα ἄνθρωπον χλωμόν, μὲ πόνους, ἑτοιμοθάνατον νὰ ζητῇ βοήθειαν μὲ στενοχωρεῖ. Εὐτυχῶς τὸ τραῖνο μας φθάνει.

Ἔχω ἕνα βαγόνι α΄. θέσεως εἰς τὴν διάθεσίν μου, ἀφοῦ ἄλλος ἐπιβάτης δὲν ὑπάρχει. Τοποθετῶ τὴς βαλίζες μου καὶ ἀπὸ τὴν θυρίδα παρακολουθῶ τὴν κίνησιν τοῦ σταθμοῦ. Τὸ θέαμα εἶναι διασκεδαστικὸν εὐθὺς ποῦ ἐξασφαλίσει κανεὶς μίαν καλὴν καὶ ἄνετον θέσιν. Τρεξίματα, φωνές, καροτσάκια μὲ χαμάληδες, ἀποχαιρετισμοί, φιλιά, κλάματα καὶ γέλοια. Πωληταὶ Ἐφημερίδων, παγωτῶν, φρούτων, κρασιοῦ καὶ μπύρας, ὅλοι αὐτοὶ προσθέτουν μὲ τὴς τραγουδιστὲς φωνές των μίαν εὔθυμον νότα εἰς τὴν κίνησιν τοῦ σταθμοῦ.

Τὰ τραῖνα σφυρίζουν, ἀγγομαχοῦν, ξεφυσοῦν. Ἄλλα φθάνουν καὶ ξεχύνουν μίαν ἀνθρωποπλημμύραν, ἕνα ρεῦμα ποῦ διευθύνεται πρὸς ὡρισμένην ἔξοδον τοῦ σταθμοῦ. Ἄλλα φεύγουν καὶ ἀφίνουν ὀπίσω των λύπην, μελαγχολίαν καὶ δάκρυα. Ἡ τρίτη θέσις εἶναι ἡ πλέον πολυάριθμος. Τὰ βαγόνια τῶν μεταναστῶν ἀμοιάζουν ἀσὰν φορτηγὰ ποῦ μεταφέρουν ἐμπορεύματα στοιβαγμένα τὸ ἕνα ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο. Βιαστικὰ σταματᾶ ἕνα τραῖνο μὲ τὰ βαγόνια του τῆς γ΄. ἀντικρυστὰ μὲ τὰ δικά μας. Μία ὀσμὴ ἀνθρωπινῆς ἀπλυσιᾶς καὶ καπνοῦ, καὶ σκόρδων σκορπίζεται γύρω μας. Πρόσωπα ἡλιοκαμένα, χέρια μὲ μῦς ἀτσαλένιους, σέρνουν ὀπίσω των σακκούλες μὲ ὀλίγα κουρέλια μέσα, τὰς μόνας ἀποσκευὰς ἀπὸ τὸ μακρεινὸν ταξεῖδι τῶν ἀποκλήρων.

Τὰ βαγόνια ἀνοίγουν. Τί χύνεται, τί ξεπετιέται ἀπὸ μέσα ἐκεῖ, εἶναι ἀπερίγραπτον. Γυναῖκες, παιδιά, γέροι καὶ νέοι μὲ φορέματα ἀλλοιώτικα, παράξενα εἰς χρώματα καὶ εἰς σχέδια. Τὸ βελοῦδο ξεχρωματισμένον ἀπὸ κάθε γνωστὸν χρῶμα ἔχει πάθει ἐξευτελισμὸν ἀπερίγραπτον, ὡς κοστούμια ἀνδρῶν, παιδιῶν χιλιομπαλωμένα, παρδαλά, βρώμικα. Τὰ μεγάλα γυναικεῖα καπέλλα ἐπίσης. Κάθε χρώματος μὲ λουλούδια σὰν ξεκολλημένα ἀπὸ τὰ στεφάνια γιαγιάδων, τόσον εἶναι φρέσκα καὶ τῆς ἐποχῆς, γέρνουν ἐπάνω εἰς τὸ ἕνα αὐτὶ καὶ ἀποτελοῦν τὸ φόντο τῆς τελειοτέρας ἀσχημιᾶς τοῦ κόσμου.

Ὅλοι αὐτοὶ φωνάζουν, μαλόνουν, ὑβρίζονται, πότε μὲ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ σταθμοῦ καὶ πότε μεταξύ των. Κανεὶς δὲν τοὺς ἐπερίμενε, καμμιὰ ἀγκάλη δὲν ἄνοιξε νὰ τοὺς δεχθῇ, κανένας δὲν τοὺς εὐχήθηκε τὸ «*Καλῶς ἦλθαν*». Ἴσως γιατὶ τὸ τέρμα τοῦ ταξειδιοῦ των δὲν εἶναι ἐδῶ, ἀλλὰ εἰς τὰ χωριὰ ποῦ θὰ τοὺς μεταφέρουν τὰ μικρὰ ἐγχώρια τραῖνα. Ἴσως ἀκόμη γιατὶ εἰς τὰ χρόνια τῆς ἀπουσίας των ἀπέθαναν οἱ ἰδικοί των, καὶ τοὺς ἐξέχασαν, ἢ ἔκαμεν νέες φιλίες καὶ νέους δεσμούς. Ὁπωσδήποτε ἡ πατρίς των δὲν τοὺς ὑποδέχεται κελά. Ὁ καιρὸς ἐχάλασε. Βροντᾶ, ψιλοβρέχει καὶ ὁ οὐρανὸς μαυρίζει καὶ σκορπᾶ πένθος εἰς τὴν πένθιμην ἤδη εἰκόνα τῆς ἐξόδου αὐτῆς τῶν μεταναστῶν.

Ἕνα μικρό, ἐξαιρετικῶς νόστιμο καὶ χαριτωμένο ζητεῖ νὰ τοῦ ἀγοράσουν φροῦτα. Ἡ μάνα του τὸ μπατσίζει καὶ διότι κλαίει τὸ σκοτόνει στὸ ξύλο. Τοῦ πετῶ ἕνα πορτοκάλλι καὶ παρακαλῶ τὴν μητέρα νὰ μὴν τὸ βασανίζῃ. Ἐκείνη ἁρπάζει τὸ πορτοκάλλι, τὸ κομματιάζει ἀμέσως, δίδει ἕνα κομματάκι εἰς τὸ μικρὸ καὶ κρατεῖ τὴν μερίδα τοῦ λέοντος γιὰ τὸν ἑαυτόν της.

Ἀλλὰ τί συμβαίνει; Καὶ γιατὶ μαζεύεται τόσος κόσμος ἐκεῖ ἐμπρὸς εἰς τὸ ἑστιατόριον τῆς γ΄. θέσεως. Ἕνας ἐργάτης, χλωμός, σκελετώδης, κάτι μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ φαντάσματος, κλονίζεται, ζητεῖ βοήθειαν. Χολεριασμένος! φωνάζουν μερικοί. Ὄχι ἄρρωστος μόνον λέγουν οἱ ὑπάλληλοι τοῦ σταθμοῦ καὶ ὅλοι τρέχουν ὅπου φύγει, φύγει, μακρὰν ἀπὸ τὸν δυστυχῆ ὁ ὁποῖος σωριάζεται κάτω. Μία γυναῖκα τρέχει μὲ φωνὲς κοντά του καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν βοηθήσῃ...

Τὸ τραῖνο μας σφυρίζει τὸ τελευταῖο του σφύριγμα καὶ ξεκολλᾶ ἐπὶ τέλους ἀπὸ τὸν σταθμόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἴσως ἀντίκρυσα τὴν χολέρα κατὰ πρόσωπον, ἂν δὲν μᾶς παρακολουθῇ, ταξειδεύτρια καὶ αὐτὴ ἀκούραστη, μὴ γνωρίζουσα φραγμοὺς καὶ ὅρια καὶ ἀκριβῶς δι' αὐτὸ ἐλευθέρα νὰ κυκλοφορῇ χωρὶς καθάρσεις εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ἀλλὰ ἂν οἱ ἄνθρωποι δὲν ὑποβάλλωνται εἰς καθάρσεις, ἡ βαλίζες καὶ τὰ μπαοῦλα ὑπάγονται εἰς νόμους πολὺ αὐστηρούς. Ὄχι ὅσα εἴχετε τὴν φρόνησιν νὰ ἔχετε μαζὴ εἰς τὸ βαγόνι σας. Ἀλλὰ ὅ,τι ἔχετε εἰς τὴν ἀποθήκην. Εἰς τὸ τελωνεῖον τῶν Ἑλβετικῶν συνόρων κατεβαίνω διὰ τὴν μεγάλην μου βαλίζαν τῆς ἀποθήκης. Ἐπάνω της εἶναι κολλημένο τὸ γραμματόσημο τοῦ τελωνείου τῆς Γένουας.

Ἄ, ἔρχεται ἀπὸ τὴν Genova; Δὲν θὰ τελωνισθῇ ἐδῶ, ἀπαντᾶ ὁ ὑπάλληλος, διότι δὲ,

θὰ ἔλθῃ μαζή σας. Θὰ μείνῃ νὰ ἀπολυμανθῇ καὶ θὰ τὸ παραλάβετε αὔριον ἢ μεθαύριον εἰς τὴν Λωζάνην.

Μὰ βιάζομαι ! Πρέπει νὰ φύγω ἀμέσως διὰ τὴν Σουηδίαν. . .

Ἀδιάφορον ! Θὰ σᾶς τὸ στείλουν ἐκεῖ.

Ἀλλὰ τότε καὶ αἱ ἄλλαι μου ἀποσκευαί ;...

Τὰς ἔχετε μαζή σας, εἰς τὸ βαγόνι σας. Αὐταὶ δὲν ὑποβάλλονται εἰς κάθαρσιν...

— Περίεργον ! Καὶ ἐγώ ;

— Οὔτε σεῖς.

Ὕστερα λέγομεν ὅτι οἱ Ἕλληνες εἴμεθα ἀκαταλόγιστοι καὶ ἄνθρωποι τῶν τύπων. . .

Φθάνομεν εἰς τὴν Λωζάνην εἰς τὰς ἑννηάμισυ τὴν νύκτα. Εἶχα τηλεγραφήσει εἰς φιλικὴν συντροφιάν μου νὰ μὲ περιμένῃ καὶ ἀμέριμνος πλέον ὅτι τὰ βάσανά μου εἶχαν τελειώσει ἠσθανόμην τὴν ἀνακούφισιν ποῦ αἰσθάνεται κάθε ταξειδιώτης ποῦ ταξειδεύει μόνος ἑπτὰ ὁλόκληρες ἡμέρες.

Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ νέα ἀπογοήτευσις μὲ ἐπερίμενε. Ἡ φίλες μου μὲ λουλούδια καὶ μὲ χαρὲς μὲ ἐπερίμεναν ἀπὸ τὴν δεξιὰν πλευρὰν τοῦ τραίνου καὶ ἐγὼ ἐκατέβηκα ἀπὸ τὴν ἀριστερά. Φυσικὰ δὲν τὴς εἶδα καὶ μόνη πάλιν συνωδευομένη ἀπὸ ἕνα ἀγριάνθρωπον Ἐλβετὸν ἀνεβοκατέβηκα τὰ ὑπόγεια τοῦ σταθμοῦ καὶ ἐπλήρωσα διὰ δέκα βημάτων ἀπόστασιν εἰς ἄμαξαν καὶ μεταγωγικὰ τέσσερα φρ. ἐνῷ ὁ θυρωρὸς τοῦ ξενοδοχείου μὲ τὸ καροτσάκι μὲ ἐπερίμενεν ἐκεῖ ἐμπρός.

Ἐπὶ τρεῖς κατὰ σειρὰν ἡμέρας, ἂν καὶ ἄρρωστη, ἤμουν ἀναγκασμένη νὰ πηγαίνω εἰς τὸ τελωνεῖον, διὰ τὴν παραλαβὴν τῆς βαλίτζας μου, τῆς ὁποίας ἰατροὶ εἰδικοὶ ἐξήταζαν, φαίνεται, τοὺς σφυγμοὺς καὶ τὴν ὑγείαν. Καὶ ὅταν πλέον ἐπείσθησαν ὅτι δὲν ἔκλειε μέσα της χολέραν, ἀλλ' ἁπλούστατα φορέματα καὶ γυναικεῖα εἴδη, τότε μετὰ τὴν ἔγγραφον διαβεβαίωσιν τοῦ ἰατροῦ καὶ πλῆθος ἄλλο χορτογραφικῶν διατυπώσεων μοῦ παρεδόθη.

Συμπέρασμα: Ἔξοδα καὶ aller et retour καὶ ἀναμονῆς φακίνου τοῦ ξενοδοχείου ἓξ φρ.

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

ΓΝΩΜΙΚΑ

Γιὰ νὰ ἦνε ἡ θέλησις ἀγγελιοφόρος χαρᾶς, πρέπει νὰ σβύνῃ τὸ πνεῦμα τῆς ἐκδικήσεως καὶ νὰ δαμάζῃ τὸ ἄγριο τρίξιμο τῶν δοντιῶν ποῦ ἐμπνέει ἡ ἀθλιότης τῆς Ζωῆς.

Ἡ δικαιοσύνη τῆς αἰωνιότητος ἔγγειται εἰς τὸ νὰ καταβροχθίζῃ ὁ χρόνος τὰ τέκνα του γιὰ νὰ δημιουργῇ τελειότερα.

Στὸν ἀέρα, ποῦ χθὲς πλημμυροῦσαν τῶν λουλουδιῶν τ' ἀρώματα καὶ τῶν πουλιῶν τὰ κελαδήματα, ἀντηχοῦν σήμερα οἱ γογγυσμοὶ τῆς αἰωνίας τοῦ Πόνου Τραγῳδίας.

ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ
ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ

Γ'.

Ἡ ἐκ Μονάχου Δόκτωρ Kachel ἰατρὸς ὡμίλεῖ περὶ Γυναικείας ἐργασίας σχετικῶς πρὸς τὴν ὑγιεινήν, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται ἡ εὐεξία, ἡ ἀκμή, ἡ δύναμις καὶ ἰσχὺς τῆς φυλῆς ὅλης.

Ἡ αἴθουσα ὑπερεπληρώθη κόσμου διὰ τὸν λόγον τοῦτον. Καὶ εἶπεν ἡ Δόκτωρ: Πρέπει νὰ διαιρέσωμεν εἰς δύο μεγάλας γενικὰς τάξεις τὰς ἐργαζομένας γυναῖκας, ἤτοι μίαν διὰ τὰ ἀνώτερα, ἃς εἴπωμεν, ἐπαγγέλματα καὶ μίαν διὰ τὰ κατώτερα, ὅπως ἐξετάσωμεν καὶ ἴδωμεν εἰς ποίαν ἐκ τῶν δύω τάξεων δύναται καθ' ὡρισμένας τοῦ βίου ἐποχὰς νὰ εἶνε ἡ ἐργασία βλαπτική. Ὡς ἰατρὸς σχολείου μοὶ ἐδόθη πολλάκις ἡ εὐκαιρία νὰ παρατηρήσω, πῶς τὰ παιδιὰ τῶν κατωτέρων τῆς κοινωνίας στρωμάτων, τὰ ὁποῖα εἰς τρυφερωτάτην ἡλικίαν, τουτέστι μέχρι τοῦ δεκάτου τετάρτου ἔτους φοιτοῦν καὶ τῶν δύο φύλων τακτικὰ εἰς τὸ σχολεῖον, ἀπὸ δὲ τοῦ δεκάτου τετάρτου μέχρι τοῦ δεκάτου ἕκτου δὶς μόνον τῆς ἑβδομάδος καὶ τὰς λοιπὰς αὐτῆς ἡμέρας ἀσχολοῦνται εἰς τὸ βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον ἤρχισαν νὰ ἐκμανθάνουν καὶ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὁποίου εἶναι ἤδη ὑπεύθυνα. Παρετήρησα, πῶς τὰ παιδία αὐτὰ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μονοτόνου ἀσχολίας των πάσχουσι ψυχικῶς καὶ σωματικῶς. Εἰς τὰς γυναῖκας τῶν κατωτέρων τούτων στρωμάτων παρουσιάζονταί τινες αἱ ὁποῖαι εἰς τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ γάμου των δὲν ἐξέρχονται τοῦ οἴκου των δι' ἐργασίαν, ἐὰν ἐννοεῖται ὁ σύζυγος κερδίζει ἀρκετὰ πρὸς συντήρησιν ἀμφοτέρων καὶ ἐὰν ᾖναι καὶ οἱ δύο οἰκονόμοι. Ἀλλ' ὅσον ἡ οἰκογένεια αὐξάνει, τόσον γίνεται καταφανὴς καὶ ἡ ἀνάγκη συμμετοχῆς τῆς γυναικὸς εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ οἴκου, πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ καὶ ἁρμονίαν τοῦ ὅλου ὥστε τί πρέπει νὰ κάμῃ; ἐπιστρέφει εἰς τὸ πρὸ τοῦ γάμου της βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, ζητοῦσα ἐργασίαν καὶ εὑρίσκῃ τοιαύτην. Ἐὰν λοιπὸν τὰ βιοποριστικὰ ἐπαγγέλματα, ἰδίως τὰ τῶν ἐργοστασίων, εἶνε βλαπτικὰ διὰ τὴν ὑγείαν τῆς γυναικός, εἶνε ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τοῦ βίου της, ὅτε εὑρίσκεται συνήθως εἰς τοὺς ἀκμαιοτέρους χρόνους πρὸς ἀπόκτησιν τῶν τέκνων της. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι καταβάλλεται τὸ σῶμα τῶν νεαρῶν μητέρων ἐκ τῆς ὑπερκοπώσεως εἶνε καὶ ὁ κίνδυνος τῆς δηλητηριάσεως, διότι τὰ πλεῖστα τῶνὲ παγγελμάτων τούτων τὰς θέτουν εἰς συνάφειαν μὲ μόλυβδον, ὑδράργυρον, νικοτίνην κτλ. αἱ ὁποῖαι οὐσίαι δηλητηριάζουν τὸν ὀργανισμόν, καὶ ἐπηρεάζουν τρομερὰ τὴν κυοφορουμένην τρυφερὰν ὕπαρξιν.

Ἀλλὰ διὰ τῆς βίας δὲν ἠμπορεῖ νὰ μεταβάλῃ τις ὅ,τι ἐπιβάλλει ἡ ἀνάγκη. Ἐὰν ἐδοκίμαζέ τις νὰ κάμῃ τοῦτο πρέπει νὰ ἠμπορῇ νὰ δώσῃ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ὅ,τι ἀφαιρεῖ διὰ τῆς ἄλλης. Καὶ τοῦτο εἶνε δύσκολον. Τί πρέπει λοιπὸν νὰ γείνῃ; Οἱ προστατευτικοὶ νόμοι νὰ ἐξεύρουν τρόπον συμβιβαστικόν. Εἰς τὸ αὐτὸ βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα ὑπάρχουν κλάδοι ὀλιγώτερον κοπιαστικοί, καὶ ἄλλοι μὴ ἐμπεριέχοντες δηλητηριώδεις οὐσίας· οὕτω πῶς νὰ μορφώνωνται αἱ κόραι εἰς τὸ ἐπάγγελμά των, ὥστε καὶ εἰς τὸν μὲν καὶ εἰς τὸν δὲ τῶν κλάδων νὰ δύνανται νὰ ἐργασθῶσι καὶ κερδίσουν, καὶ ἐναλλὰξ νὰ δίδεται εἰς αὐτὰς ἡ ἐργασία, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων τοῦ βίου των. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰ παιδία τῶν στρωμάτων τούτων τῆς κοινωνίας, τὰ ὁποῖα, ὡς εἴπομεν ἐν ἀρχῇ, πάσχουν καὶ ψυχικῶς καὶ σωματικῶς, πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια καὶ διὰ τὸ μέτρον τῆς ἐργασίας, πρὸ παντὸς ὅμως νὰ προστεθῇ εἰς τὸ μάθημα, τὸ διδόμενον δὶς μόνον τῆς ἑβδομάδος, καὶ ἡ διδασκαλία κανενὸς μαθήματος, τὸ ὁποῖον νὰ ἐξυψώνῃ τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον νὰ ποικίλλῃ τὸ μονότονον τῆς ἐν τῷ ἐργοστασίῳ ἀσχολίας, τὸ ὁποῖον νὰ ἀναπτεροῖ καὶ δίδει δυνάμεις εἰς τὴν νεαρὰν ψυχὴν καὶ τὸν ἀμόρφωτον εἰσέτι χαρακτῆρα.

Ὡς πρὸς τὰ ἀνώτερα ἐπαγγέλματα δὲν ὑπάρχει τι σχετικὸν πρὸς τὰ ἤδη λεχθέντα, ἀλλ' οὔτε καὶ ἠμπόδισαν αὐτὰ τοὺς γάμους καὶ τὰ τέκνα, ὡς ἐν ἀρχῇ ἐνομίζετο. Τὸ ὡρισμένον καὶ βέβαιον εἶνε, ὅτι εἰς πᾶσαν κοινωνικὴν τάξιν, ὅταν αἱ ἀπαιτήσεις τῆς οἰκογενείας τὸ ἐπιβάλλουν, πρέπει νὰ ἐργάζεται ἡ γυνή, νὰ ἐζητεῖται δὲ καὶ ἐξευρίσκεται ὁ τρόπος συμβιβασμοῦ τῆς ὑγιεινῆς μετὰ τῆς ἐργασίας της, ἤτοι νὰ καθιστᾷ καὶ ἑαυτὴν καὶ τοὺς περὶ αὐτὴν διὰ τῆς ἐργασίας της εὐτυχεῖς, καὶ πληροῦσα οὕτω καὶ τὸ ποιητικὸν λόγιον: Ὅστις ἐπαναπαύεται εἰς τοὺς ἄλλους κλονίζεται δι' αὐτὸν ὁ κόσμος· ὅστις βασίζεται εἰς ἑαυτὸν στέκεται καλά.

Τὴν γυναῖκα βλέπομεν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους, εἰς τὰ ἀρχαῖα ἔθνη, πολλαχοῦ δρῶσαν, καὶ συντελέσασαν καὶ ἐπ' ἀγαθῷ αὐτῆς καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν περὶ αὐτήν· καὶ τότε φαίνονται καὶ οἱ οἰκογενειακοὶ δεσμοὶ συνεσφιγμένοι, καὶ ἡ ἁρμονία εἰς τὸν οἶκον καὶ εἰς τὴν φυλήν. Ἀργότερα, ὅταν ἀρχίζουν νὰ φαίνωνται οἱ δεσμοὶ τῆς οἰκογενείας χαλαρούμενοι, συνεχῶς καὶ ὁσημέραι πλέον νὰ εἰσέρχεται ὡς ρεῦμα ὁρμητικὸν ἡ ἔκλυσις αὐτῶν εἰς τὸν κόσμον, φαίνεται πλέον καὶ ἡ γυνή, ἀλλοῦ μεταβληθεῖσα εἰς νευρόσπαστον, ἀλλοῦ εἰς ἔπιπλον, ἢ ἁλυσσόδετον δούλην.

Ἡ γυνὴ τῶν σημερινῶν χρόνων ἡ διαρρήξασα τὰς ἁλύσεις ἢ ἡ ἀφυπνισθεῖσα ἀπὸ τὴν νάρκην τῶν ρόδων τὰ ὁποῖα τὴν ἐκάλυπτον καὶ εὐωδίαζον ἐνόσῳ ἦσαν ἀνθηρά, καὶ ζητοῦσα σήμερον ἐργασίαν καὶ δρᾶσιν, δὲν ζητεῖ, δὲν ὀνειροπολεῖ ἢ τὴν ἁρμονίαν καὶ πάλιν, τὴν σύσφιξιν τῶν δεσμῶν τῆς οἰκογενείας εἰς μερικὸν καὶ εἰς γενικόν, ἤτοι τῆς οἰκογενείας, τῆς πατρίδος, τῆς φυλῆς, τοῦ ἔθνους της, καὶ τοῦτο εἶνε ἡ εὐημερία, ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ.

Εἶχον τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἱκανὴ δι' ἀνωτέρας σπουδάς, καὶ τοῦτο ἀποδείχθη γνώμη ἐσφαλμένη· ἀπέδειξαν τοῦτο ἄνδρες ἐπιστήμονες πειραματικῶς, ἔχομεν δὲ τώρα καὶ δεκάδας ἤδη ἐτῶν μάρτυρας δι' ἁπτῶν ἐχεγγύων τῶν ἐπιστημονικῶν ἀποδείξεων τῶν λογίων ἀνδρῶν, χωρὶς νὰ ἐπηρεασθῇ οὔτε ἡ ὑγεία οὔτε ὁ προορισμὸς τῶν εἰς ἀνωτέρας σπουδὰς ἐπιδοθεισῶν.

Τοὺς λόγους τῆς μὲ πολὺ συμπαθητικὴν φωνὴν ἑρμηνευούσης ῥήτορος παρεδέχθησαν ὁμοφρόνως οἱ λόγιοι, ἐπιστήμονες, τὸ Συμβούλιον, ὁ δὲ Professor Lehmann ἐπεσφράγισε τούτους λέγων, ἂν μάλιστα ἡ Κυβέρνησις μεταρρυθμίσῃ τὰ Γυμνασιακὰ προγράμματα, ὡς ἤδη ἤρχισεν, ἑκάστη κόρη ὑγιοῦς ἰδιοσυγκρασίας ἠμπορεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀνωτέρας σπουδὰς ἄνευ τῆς ἐλαχίστης διακρίσεως κλάδου.

Εἰς τὴν συζήτησιν ἔλαβον μέρος πολὺ ζωηρὸν ἡ Δὶς Lange, ἡ Δὶς Sachs καὶ ὁ κόμης Bothmer, ἐν γένει ὅμως ἐθαυμάσθη ἡ σαφήνεια διὰ τῆς ὁποίας ἡρμήνευσε λεπτομερῶς τὸ λεπτεπίλεπτον τοῦτο ζήτημα ἡ δεινὴ ῥήτωρ.

Εἰς τὴν ἑσπερινὴν Συνεδρίασιν ὡμίλεῖ πάλιν ἡ Δόκτωρ Vertrud Baumer τῆς ὁποίας τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον ἀποτελεῖται κατὰ τὰ δύο τρίτα ἀπὸ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν· πλῆθος φοιτητῶν καὶ φοιτητριῶν καὶ μαθητριῶν ἀνωτέρων σχολῶν κτλ. Θέμα της: Ἡ πορεία τοῦ ἰδεώδους τῶν γυναικῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν σύγχρονον μόρφωσιν: Ὀλίγα τινὰ ἔχω νὰ εἴπω ἀποτεινομένη πρὸς τὴν σύγχρονον νεολαιαν, καὶ ἰδίως πρὸς τὰς νεαρὰς κόρας. Γνωρίζομεν καλῶς, ὅτι ἡ γυναικεία σπουδάζουσα νεολαία τῶν ἡμερῶν μας ἀπαντᾷ καινοφανεῖς πολέμους.

Εὑρίσκεται εἰς πεδίον μάχης, παλαίουσα κατὰ δύο στρατοπέδων. Ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀναπτύξεως τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ δοθέντος

ταλάντου εὑρίσκεται εἰς σύγκρουσιν, ἀφ' ἑνὸς μὲν μὲ βλέψεις καὶ προλήψεις τοῦ παρελθόντος ἀφ' ἑτέρου δὲ μὲ τὰς αὐστηρὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κοινωνικοῦ βίου τῆς σήμερον, ὁ ὁποῖος κοινωνικὸς βίος ἀπαιτεῖ παρ' ἑκάστου ἀτόμου φόρους, καὶ ἐπιβάλλει ἀνεξετάστως καθήκοντα. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει οὐδαμῶς νὰ ἀποθαρρυνόμεθα. Γενναιότης, καρτερία, σοβαρότης χαρακτῆρος, ἐργασία, ἔστωσαν οἱ ὅροι τοῦ σκοποῦ μας καὶ τοῦ βίου μας ἐν γένει. Ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ αὐθαιρεσία καὶ τὸ ἄδικον πρέπει νὰ μᾶς πτοήσῃ. Τὰ πάντα ὡριμάζει ὁ χρόνος. Ὅλα τὰ καλὰ ἐγένοντο κατακληπτὰ διὰ κόπων καὶ σὺν τῷ χρόνῳ.

Τὰς ἐλλείψεις αὐτὰς τὰς παρετήρησαν καὶ ἄλλαι ἀρχαιοτέρων αἰώνων γυναῖκες, καὶ ἐδέησε νὰ παλαίσουν ἐπίσης, ἂν καὶ αἱ συνθῆκαι τοῦ κοινωνικοῦ βίου δὲν ἦσαν τότε τόσον ἀπαιτητικαί. Αἱ σημεριναὶ τοῦ βίου συνθῆκαι ἀπαιτοῦν τὴν γυναῖκα εἰς τὴν βιοπάλην ἀφ' ἑνός, καὶ νόμοι ὄχι δίκαιοι ἐμποδίζουσιν αὐτὴν νὰ ὁπλισθῇ διὰ τὴν πάλην ἀφ' ἑτέρου. Διὰ τοῦτο δύο παρουσιάζονται ἰδεώδη διὰ τὴν σύγχρονον γυναῖκα, διὰ τὴν σύγχρονον νεαρὰν κόρην: Ἀνάπτυξις πνευματικὴ τοιαύτη ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ συγχρόνου κοινωνικοῦ βίου, μόρφωσις χαρακτῆρος τοιούτου ὥστε νὰ θεωρεῖται καὶ καλεῖται συμμέτοχος καὶ σύμβουλος καὶ συνέταιρος τοῦ συγχρόνου κοινωνικοῦ βίου. Ἀλλὰ θέλει βεβαίως ἀκόμη συναντήσῃ σκεπτικιστὰς ἡ νέα κόρη, διερωτωμένους, πῶς θέλει συμπτύξῃ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τὰ δύο αὐτὰ ἰδεώδη ἡ γυνή; Ἂς μὴν πτοῆται ἡ νεολαία· ἄλλως τε αἱ ἀποδείξεις τὰς ὁποίας ἔχει τῶν πρὸ αὐτῆς διὰ τοῦτο ἐργασθεισῶν γυναικῶν, ἡ ἐπιτυχία ἤδη τοῦ σκοποῦ των εἶνε ὁ πιστότερος ἀρραβών, ἡ στερεωτέρα προκαταβολὴ τοῦ κεφαλαίου τῶν ἀτομικῶν των κόπων.

Καὶ ἔφερεν ἡ Δόκτωρ πολλὰ παραδείγματα, καὶ μὲ πολλὴν πειστικὴν δεινότητα ἀπέδειξε πῶς στέφεται ὑπὸ ἐπιτυχίας πᾶσα ἀγαθὴ πρᾶξις, ὅταν ἐμμένει ὁ ἐργαζόμενος, πρὸς θρίαμβον τῆς ἀρετῆς.

Ἡ νεολαία ἐχειροκρότησεν αὐτὴν φρενητιωδῶς, πρὸς μεγάλην χαρὰν τῶν γεροντοτέρων, οἵτινες ἐχειροκρότουν μὲ δακρυσμένους ἐκ συγκινήσεως ὀφθαλμούς.

Ἡ πρόεδρος ἐγερθεῖσα μὲ πολλὰς πρὸς πάντας εὐχαριστίας ἤγγειλε τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν τοῦ «ἑβδόμου Συνεδρίου τῶν γυναικῶν τῆς Βαυαρίας».

Ἐν Μονάχῳ

ΜΑΡΙΑ ΠΙΝΕΛΛΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΑΠΟ ΤΑ ΗΣΥΧΑ ΝΕΡΑ

— Ποῦ πηγαίνεις, Νάσο, τέτοια ὥρα; Δὲν περιμένεις νὰ ξημερώσῃ;

— Πηγαίνω νὰ φυλάξω 'στὸ κτῆμα ποὔχω στὴ λίμνη, νὰ ἰδῶ ποιὸς μοῦ τρώγει τῆς ἀχλάδαις. Οὔτε μία δὲν βρίσκω τὸ πρωί.

— Πρόσεχε! Τὸ γυιὸ τοῦ Σταμάτη, ποῦ ἦτο ἡμέραις χαμένος, τὸν εἶχαν πάρει ἡ Νεράϊδες. Τώρα δὲν μοῦ φαίνεται νὰ εἶνε στὰ καλά του τὸ παιδί. Ὅπου βρῇ λεύκα, στέκεται καὶ τὴν παρακαλεῖ ν' ἀνοίξῃ τὰ κλαδιά της, νὰ βγῇ ἡ νεραϊδά του.

— Χά! χά! χά! Δὲν ζυγώνουν σὲ μένα Νεράϊδες. Βαστῶ γερὸ δίκαννο καὶ τὴ σακκουλά μου γεμάτη μπαροῦτι· ἔχω ἐπάνω μου καὶ μαυρομάνικο μαχαῖρι... εἶπεν ὁ Νάσος στὸ γειτονά του, καθὼς ἔφευγε μὲ τὴν λεβέντικη περπατησιά.

* * *

Μόλις μῆνας εἶχε κλείσει ἀφ' ὅτου ἐτελείωσεν ὁ Νάσος τὴν στρατιωτικήν του θητείαν καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωριό. Ἦτο ὑψηλός, μὲ ὑπερήφανο παράστημα καὶ μὲ τελείαν Ἑλληνικὴν ὡραιότητα, δι' αὐτὸ δὲ εἰς τὸ στρατιωτικὸν τὸν εἶχον κατατάξει εἰς τὸ τάγμα τῶν εὐζώνων καὶ πολλάκις ὅταν ἐφρούρει εἰς τ' Ἀνάκτορα, οἱ ξένοι ἐστάθησαν νὰ θαυμάσουν τὸν τέλειον Ἕλληνα, καὶ Ἀμερικανίδες περιηγήτριαι ἐπῆραν τὴν φωτογραφίαν του μὲ τὸ στιγμιότυπόν των. Ἦτο καὶ τὸ πλουσιώτερο παλληκάρι τοῦ χωριοῦ.

Εἰς τὸ Μενίδι, ὅπου γύρω ἀπὸ τὴν χαριτωμένην μικρὰν λίμνην ἁπλώνονται εἰς ὅλην τὴν πεδιάδα καταπράσινοι ἡ ἀμπελῶνες, ἡ ἀπιδιὲς καὶ τώρ' ἀκόμη εἶνε σπάνιαι· ἐκεῖνον μάλιστα τὸν καιρόν, αἱ ὀλίγαι, τὰς ὁποίας ὁ Νάσος ἐκαλλιέργει, ἦσαν αἱ μόναι τοῦ χωριοῦ.

Ἡ λίμνη ἀπέχει ἀπὸ τὸ χωριὸ εἴκοσι περίπου λεπτά· ὅσον ἐπλησίαζεν εἰς αὐτὴν ὁ Νάσος, ἤκουε γέλοια καὶ τραγούδια καὶ κυνηγητὰ μεσ' τὸ νερό· ἡ σελήνη εἰς τὸ χάσιμό της, καθὼς ἐπρόβαλεν ἀπὸ τὰ μακρυνὰ βουνὰ ἀντικρύ, ἔχυσεν ἕνα τριανταφυλλένιο φῶς μέσ' τὰ νερά, ἕνα συννεφάκι ξεσκέπασε τὸν Αὐγερινὸν κ' ἔρριψε κι' αὐτὸς τὴν ἀσημένια του λάμψι στὴ λίμνη.

* * *

Θὰ ἦτον ὡς δύο μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Εἶδεν ὁ Νάσος τρεῖς γυναῖκες μέσ' τὴν λίμνην καί, καθὼς ἔτρεχαν καὶ ἀνεμίζοντο τὰ μακρυά των

ξανθὰ μαλλιά, λὲς καὶ πετοῦσαν αὐτὰ σπίθες· ποῦ καὶ ποῦ ἔστεκαν κι' ἔβγαιναν ἕως στὴ μέση ἔξω ἀπὸ τὸ νερό, διὰ νὰ ρίψῃ ἡ μία εἰς τὴν ἄλλην ἀφρόν, καὶ τότε τὰ σώματά των ἐφαίνοντο σὰν τέλεια ἀγάλματα. Ἐσάστισεν ὁ Νάσος ἀπὸ τὴν εὐμορφιά των, λησμόνησε ποιὸς ἦτο, ποῦ ἐπήγαινε, κι' ἐστάθη κι' ἔβλεπε· ἐκεῖναι, μόλις ἐνόησαν ὅτι κάποιος τὰς παρετήρει, ἔτρεξαν στὴν ἄκρα τῆς λίμνης, ὅπου εἶχαν ἀράδα τὰ φορέματά των. Δύο ἀπ' αὐτὰς τὰ πῆραν καὶ ἅμα τὰ φόρεσαν ἔγιναν ἀέρας κι' ἐχάθησαν.

Ἡ τρίτη δὲν ἐπρόφθασε, τὸ φόρεμά της τὸ ἄρπαξεν ὁ Νάσος.

— Δός μου τὸ φόρεμά μου! ἐφώναξεν ὠργισμένη ἐκείνη, καθὼς ἀπεστύρετο στὰ βαθειὰ τῆς λίμνης.

— Δὲν σοῦ τὸ δίδω, κυρά μου.

— Δός μού το!... Τί νὰ σοῦ κάμω! Βαστᾷς ὅπλο καὶ μπαροῦτι καὶ μαυρομάνικο μαχαῖρι, εἰδεμὴ ἐρχόμουν κατ' ἐπάνω σου καὶ σοῦ ἔπαιρνα τὴν μιλιά.

— Ἔλα, κυρά μου, πάρε μου τὴ μιλιά, τὰ μάτια μου μόνον ἄφησε, νὰ σὲ βλέπω. Νὰ τ' ἀφίνω τὰ ὅπλα μου... Καὶ εἰς ἕνα φράκτην ἐκεῖ, σκεπασμένον μὲ κισσὸν καὶ ἀνθισμένην ἀγράμπελην, ἄφησε τὰ ὅπλα του καὶ τὸν σάκκον του ὁ Νάσος.

— Δός μου τὸ φόρεμά μου! ἐπανέλαβε προσεκτικῶς ἡ Νεράϊδα.

— Γιατί τὸ ζητεῖς, κυρά μου; γιὰ νὰ τὸ φορέσῃς, νὰ γείνῃς καὶ σὺ ἀέρας σὰν τῆς ἄλλαις; Ὄχι! ἐδῶ μέσ' τὸν κόρφο μου τὸ βάζω—ἐκεῖνο στὰ χέρια του, σὰν νὰ εἶχε κι' αὐτὸ θυμώσει, ἐμαζεύθη σὰν μικρὸ μανδῆλι—Μόνον ἂν ἔλθῃς νὰ παλέψῃς μαζῆ μου καὶ μὲ νικήσῃς θὰ τὸ πάρῃς.

* * *

Εἶνε ἄξιον νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ὅλα τὰ ἐξωτικά, οἱ σιληνοί, οἱ σάτυροι, ὅσα θεωροῦνται ὅτι συντροφεύουν τὰς νεράϊδας κατὰ τὰς περιπλανήσεις των εἰς τοὺς ἀμπελῶνας, εἰς τὰ δάση, τὰ ὄρη, τὰς πηγάς, εἶνε ἄσχημα. Ἂν ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη μᾶς διετήρησε τύπους νεαρῶν σατύρων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει ἐμφυσήσει τὴν πνοὴν τοῦ ἰδανικοῦ, καὶ αὐτοί, ἀφοῦ εἶνε πάθη ἐνσαρκωμένα, ἔχουν αἰχμηρὰ τὰ ὦτα, ταπεινὸν τὸ μέτωπον, καὶ κάτι βίαιον εἰς τὴν κίνησιν καὶ τὴν ἔκφρασιν. Ὁ νεαρὸς λεβέντης, ὅστις προσεκάλει τὴν νύμφην νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς λίμνης γιὰ νὰ παλέψῃ μαζῆ του, ἐξέφραζε τόσην ὑπερηφάνειαν καὶ συγχρόνως ἔρωτα, τὸ ὅλον του παράστημα, καθὼς ἔστεκεν ἐκεῖ, ἐφανέρωνε τόσην εὐγένειαν, ὥστε εἴτε διότι ἐδέχθη ἐκείνη ν' ἀντιμετρηθῇ μαζῆ του, εἴτε διότι, ἀφοῦ ἦτο ἄοπλος, ἤρχετο, ὅπως ἠπείλησε, νὰ τὸν τιμωρήσῃ, ἀφῆκε τὰ βαθειὰ νερὰ καὶ διηυθύνετο πρὸς αὐτόν· ἐκεῖνος, ἅμα τὴν εἶδε νὰ ἔρχεται, μὲ ἱπποτικὴν χάριν ἐμβῆκεν εἰς τὸ νερὸ διὰ νὰ τὴν προϋπαντήσῃ νὰ τὴν βοηθήσῃ νὰ ἐξέλθῃ, ἔπιασεν ἀπὸ τὴν μέσην καὶ ἁπαλὰ ἁπαλὰ τὴν ἔσυρε πρὸς τὰ ἔξω.

— Δός μου τὸ φόρεμά μου! σχεδὸν δειλὰ τοῦ εἶπε.

— Ἂν θέλῃς, μὲ τὴν βίαν θὰ μοῦ τὸ πάρῃς. Ἀλλὰ διατί, ἀγάπη μου; Εἰς τὸ σπίτι μου μεγάλη νοικοκυρὰ τιμημένη ἀπ' ὅλους θὰ σὲ κάμω. Βασίλισσα στὸ χωριό μου.

Εἰς τὸν ἐναγκαλισμὸν τοῦ νέου, καθὼς τὴν ἐστήριζε διὰ νὰ πατήσῃ εἰς τὴν ὄχθην, εἰς τὸ εὐλαβὲς φίλημα, τὸ ὁποῖον ἐπέθεσεν ἐπὶ τοῦ μετώπου της, ἐκείνη δὲν ἀντέταξε καμμίαν ἀντίστασιν.

* * *

Πῶς τὴν ὡδήγησε μέσα ἀπὸ τὰ μονοπάτια τῶν ἀμπελώνων εἰς τὸ χωρίον, ἡ παράδοσις δὲν λέγει. Ὁ Αὐγερινὸς καὶ ἡ Σελήνη ὑπῆρξαν οἱ μάρτυρες τοῦ εἰδυλλιακοῦ τούτου ἐπεισοδίου. Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι τὴν ἐπαύριον εἰς τὸ χωρίον ἐωρτάζοντο μεγαλοπρεπῶς οἱ γάμοι τοῦ ὡραίου ζεύγους. Ποτὲ ἡ γραφικὴ ἐνδυμασία τῶν Μενιδιατισσῶν δὲν ἐστόλισεν ὡραιοτέραν νύμφην· τὰ φλωριά, μὲ τὰ ὁποῖα ἐσκέπασεν ὁ Νάσος τὸν λαιμόν, τὸ στῆθος, τοὺς βραχίονας καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς ἐκλεκτῆς του, ἦσαν περιουσία ὁλόκληρος. Μερικὰ ἦσαν παλαιὰ Ἑλληνικὰ νομίσματα, τῆς ἐποχῆς ἀκόμη ἐκείνης, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκεῖ ὅπου τώρα ὑπάρχει τὸ Μενίδι ἤκμαζον αἱ ἀρχαῖαι Ἀχαρναί, ἄλλα ἦσαν Βυζαντινά, ὅλα πολύτιμα οἰκογενειακά του κειμήλια. Δὲν ἔμεινε κανεὶς εἰς τὸ χωριὸ χωρὶς νὰ θαυμάσῃ τὴν νύμφην· καὶ ἄλλοι ἔλεγον ὅτι θὰ ἦτο αὐτὴ καμμία κόρη γειτονικοῦ χωριοῦ, ἡ ὁποία συνεννοήθη μὲ τὸν Νάσον νὰ τὴν κλέψῃ· οἱ γεροντότεροι ὅμως συνεφώνουν ὅτι τέτοιο λιγερὸ ἀνάστημα, τέτοια μαλλιά, τέτοια περπατησιά, τέτοια μάτια ποῦ σφάζουν ὅταν βλέπουν κατάματα, Νεράϊδα μόνον τὰ ἔχει.

Εἰς τὸ κατάλευκον σπιτάκι ἐβασίλευε παντοτεινὴ χαρά, ὁ κῆπος ἐμπρὸς ἦτο σωστὸς παράδεισος· ἡ πασχαλιαίς, τὰ τριαντάφυλλα, τὰ γιασεμιά, ἡ γαζίαις, τὸ ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου ἔχυναν τὸ ἄρωμά των, καὶ εἰς τὸν πλέον βαρὺν χειμῶνα τὰ ἄνθη δὲν ἔλειπαν ἀπὸ τὸν

κῆπον· μέσα τὸ σπίτι ἔλαμπεν ἀπὸ καθαριότητα καὶ τάξιν· ἡ νεράϊδα, τελεία νοικοκυρά, πότε μὲ τὸν κτύπον τοῦ ἐργαλειοῦ της, πότε μὲ τὴν ἀνέμην της καὶ τὰ μελῳδικά της τραγούδια ἔχυνε παντοῦ χάριν καὶ ζωήν. Οὔτε ἐπερνοῦσε πλέον ἀπὸ κανενὸς τὸν νοῦν ὅτι ἡ γυναῖκα τοῦ Νάσου ἦτο πρὶν Νεράϊδα. Ὁ Νάσος ἦτο εὐτυχής, τόσον εὐτυχής, ὅσον ὀλίγοι εἶνε εἰς τὸν κόσμον· κἄποτε ὅμως, καθὼς ἐχάϊδευε τὰ ξανθά της τὰ μαλλιά, ἐφαίνετο σὰν κάτι νὰ ἐζητοῦσε.

— Τί ψάχεις, Νάσο μου; ἠρώτα ἐκείνη.

— Ἔχω ἀκούσει, ὅτι στὸ κεφάλι των ἡ Νεράϊδες ἔχουν μία τρίχα διαφορετικὴ ἀπ' ταῖς ἄλλαις ἄσπρη πολὺ μακρυὰ καὶ ὅταν θέλουν τὴν ἐγγίζουν καὶ γίνονται ἀέρας καὶ χάνονται.

— Νά, Νάσο μου, τὴν κόπτω τὴν ἀερότριχα γιὰ νὰ μὴ βασανίζεσαι ἄδικα. Τὴν ἔκοψε σύρριζα, ἡ ρίζα ὅμως ἔμεινε.

Τρία ἔτη ἐπέρασαν ἀφ' ὅτου ὑπανδρεύθηκαν καὶ εἶχαν ἀποκτήσει δύο ὁλόξανθα ἀγοράκια, τὸ καμάρι των. Τὸ χωριὸ μ' ἐξαιρετικὴν μεγαλοπρέπειαν ἐώρταζε τὴν συνήθη του ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὸ Πάσχα πανήγυριν. Εἶχαν ἔλθει ὁ Νομάρχης ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, βουλευταί, καὶ πολλοὶ ξένοι, περίεργοι νὰ ἰδοῦν τὸν φημισμένον χορὸν τῶν Μενιδιατισσῶν, τὸν χορὸν ἐκεῖνον ποῦ, καθὼς τὰ κορίτσια χορεύουν, τὰ ξεμαδηλώνουν ἔξαφνα τὰ παλληκάρια, τοὺς ἁρπάζουν δηλ. τὸ μανδῆλι ἀπὸ τὸ κεφάλι, διὰ νὰ τὰς κάμουν ἀρραβωνιαστικάς των. Καὶ μανθάνει μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅλο τὸ χωριὸ ὅτι τὴν Τάδε τὴν ξεμανδήλωσεν ἐκεῖνο τὸ παλληκάρι καὶ κα εἰς πλέον δὲν τολμᾷ νὰ τὴν ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς γονεῖς της εἰς γάμον. Ἀργὰ ὅμως ἡ γρήγορα παρουσιάζεται τὸ παλληκάρι αὐτό, καὶ τότε οἱ γονεῖς θέλοντας καὶ μὴ τοῦ δίδουν τὴν ξεμανδηλωμένην κόρην των. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ τότε, ὅπως καὶ σήμερον, συνέβαινον πολλάκις φιλονεικίαι μεταξὺ τῶν συγγενῶν καὶ ὕβρεις ἀντηλλάσσοντο καὶ πιστολιαῖς ἐρρίπτοντο, στρατὸς εἶχεν ἔλθει διὰ νὰ περιορίσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν τὸ παλαιότατον αὐτὸ πολεμικῶν χρόνων ἔθιμον. Χρυσᾶ λοιπὸν γαλόνια καὶ ἀστερίσκοι ἔλαμπον καὶ λοφία ὑπερήφανα διεκρίνοντο μεταξὺ τοῦ πλήθους.

*
* *

Ἡ νεράϊδα, ὅπως κάθε χρόνο, ἦτο ὡραιοτέρα καὶ δροσερωτέρα καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ κορίτσια ὅσα τότε πρωτοέμβαινον εἰς τὸν χορόν· ὅπως πάντοτε, αὐτὴ ἦτον ἡ βασίλισσα τῆς ἑορτῆς, αὐτὴ ἔσυρε τὸν χορόν. Ὁ Νάσος εἰς τὸ ἀντικρυνὸν καφενεῖον ἐκάθητο μὲ τοὺς συντρόφους του· αὐτοὶ ἔπινον, ἐκεῖνος μόλις ἄγγιζε τὸ ποτῆρι στὰ χείλη του, ἦτον ὅλος μάτια νὰ καμαρώνῃ τὴν γυναῖκά του, καθὼς μὲ τὸ κυπαρισσένιο της ἀνάστημα ὡδηγοῦσε τὸν χορόν. Δὲν ἐχόρταινε νὰ τὴν βλέπῃ· εὕρισκεν ὅτι ἐμπρὸς εἰς αὐτὴν ὅλαις ἡ ἄλλες γυναῖκες ἐφαίνοντο ἀλύγιστες, βαρειές, κοιμισμένες, χωριάτισσες σωστές. Αὐτός, ποῦ ἀπὸ μικρὸς ἀγαποῦσε κ' ἔννοιωθε τὸ ὡραῖον, περισσότερον ἀπὸ κάθε χωριανόν του, μὲ ὑπερηφάνειαν ἔβλεπε τώρα ὅτι ὅλοι οἱ φίλοι του, ὅλοι οἱ ἄνδρες, εἰς τὴν Νεράϊδα του εἶχαν καρφωμένα τὰ μάτια· ἐσυλλογίζετο ὅτι αὐτὴ ἡ γυναῖκα ποῦ ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ νεροῦ ἐβγῆκεν ὁλόδροση, ποῦ ὅμοια σὰν αὐτὴ ἄλλη δὲν ὑπάρχει, εἶναι ἰδική του γυναῖκα· ὅτι αὐτὰ τὰ θαλασσιὰ μάτια, ποῦ σκορπίζουν λάμψιν, μόνον τὰ ἰδικά του μάτια ἀντικρύζουν μὲ ἀγάπη· καὶ μία κρυφὴ χαρά, μία ἄφθαστη ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους εὐτυχία ἐπλημμυροῦσε τὴν καρδιά του. Δὲν ἐννόησεν ὅτι τὰ βιολιὰ εἶχαν σταματήσει γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν· ἔξαφνα βλέπει τὴν γυναῖκά του νὰ ἔρχεται σιμά του, τὸν κυττάζει κατάματα. Νάσο μου, τοῦ λέγει, μοῦ ζητοῦν ἡ γυνοῖκες νὰ τοὺς δείξω ἕνα χορὸν διαφορετικόν, ἐβαρέθηκαν κάθε χρόνον τὸν ἴδιον καὶ τὸν ἴδιον.

— Δεῖξέ τους! Ὑπάρχει χορὸς ποῦ δὲν τὸν ἠξεύρεις ἐσύ;

— Ναί! ἀλλὰ εἶνε βαρειὰ τὰ χωριανά ροῦχα, μ' ἐμποδίζουν· δόσε μου τὸ φόρεμά μου· θὰ ἰδῇς πόσο θὰ καμαρώσῃς.

Δὲν τῆς ἐχαλοῦσε ποτὲ τὸ χατῆρι ὁ Νάσος ὅταν τὸν ἔβλεπε παρακαλετικά, ἀλλὰ καὶ ποτὲ δὲν εἶχεν ὁ ἕνας γνώμη διαφορετικὴ ἀπὸ τὸν ἄλλον, θέλησιν ἄλλην· στὸ σπίτι των, στὰ παιδιά των ἦτον ἀφιερωμένη ὅλη των ἡ καρδιά.

— Νὰ σοῦ τὸ δώσω.

Ποῦ τὸ εἶχε κρυμμένο!... λησμονημένο!.... Ποιὸς ξεύρει. Ἄργησε νὰ τῆς τὸ φέρῃ· ὅταν τῆς τὸ ἔδωσε, τρεῖς φορὲς τὸν ἐφίλησε καὶ ἅμα τὸ ἐπῆρε στὰ χέρια της ἁπλώθηκε ἀμέσως αὐτὸ σὰν ἀφρὸς σὰν ἐκείνη τὴν στιγμὴ νὰ ἐβγῆκεν ἀπὸ τὸν ἐργαλειό. Τὸ φόρεσε κι' ἐμβῆκε στὸ χορό.

Τί χορὸς ἦτον ἐκεῖνος! Νέοι, γέροι, ἐπίσημοι ξένοι, ἄξεστοι χωρικοὶ ἔβλεπαν ἐκστατικοί! Αἱ γυναῖκες ἐδοκίμασαν νὰ τὴν ἀκολουθήσουν, ἀλλ' ἐνόησαν ὅτι ἦτο ἀδύνατον κι' ἐστάθησαν κι' ἐθαύμαζαν· τὰ βιολιὰ μαγευμένα κι' αὐτὰ γρήγορα-γρήγορα τὴν συνώδευον χωρὶς λάθος στὸν ἄγνωστον ρυθμόν, τὸ χωριὸ

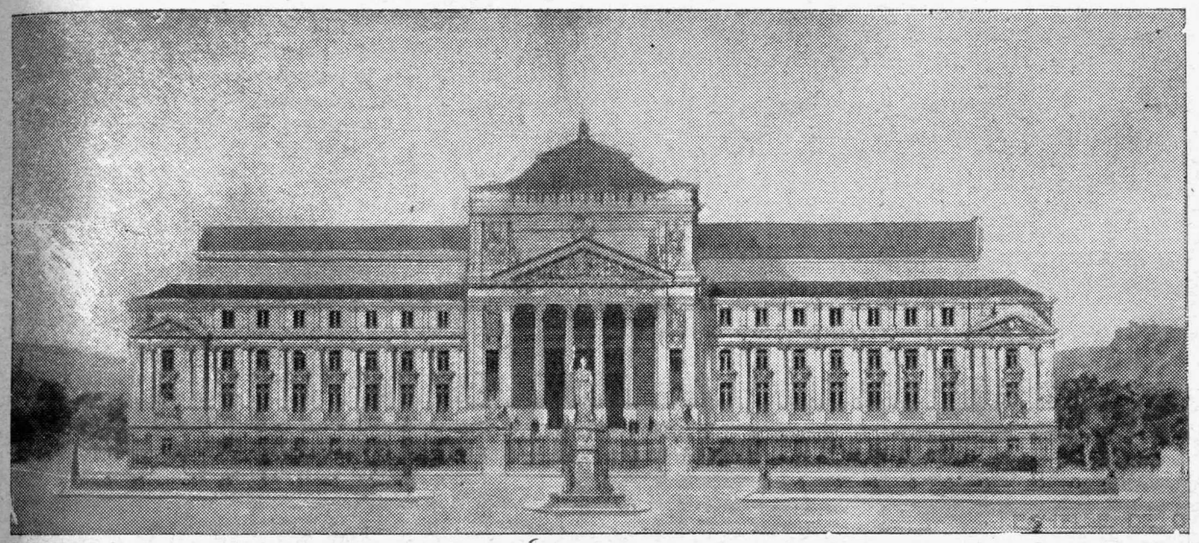

Η ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΣΟΨΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΛΕΩΦΟΡΟΥ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

(Τὸ βραβευθὲν σχέδιον τοῦ κ. Νικολούδη)

ὅλο ἐζωήρευσε καὶ οἱ πλέον γέροι εὑρέθησαν ὀρθοὶ μ' ἐπιθυμίαν νὰ χορεύσουν. Ἔξαφνα τὴν εἶδαν νὰ χορεύῃ, χωρὶς διόλου νὰ πατῇ εἰς τὴν γῆν· μὲ μίαν κίνησιν, ἡ ὁποία ἐφανέρωσεν ὅλην τὴν χάριν, ὅλην τὴν εὐλυγισίαν της, ἔριψεν ὀπίσω τὰ μακρυά της μαλλιά, καθὼς εἶχαν ξεπλεχθῇ, τὸ φόρεμά της διάφλεγο τώρα ἁπλώθη καὶ μέσα εἰς αὐτὸ διεγράφη κι' ἐκρύφθη τὸ ἀέρινον, τὸ ἐξαίσιον σῶμά της. Ἐκεῖ ἐμπρὸς εἰς τὰ ὄμματα ὅλων, ὡς νὰ ἦτο ἀχνὸς καὶ διελύθη διὰ μιᾶς, ἔγεινεν ἄφαντος.

*
* *

Ἦσαν περασμένα μεσάνυχτα ὅταν ὁ Νάσος ἐπέστρεψε σπίτι· ἐπλανήθη εἰς ἄγρια μέρη· οἱ λόγγοι, ἡ σπηλιές, οἱ κρημνοὶ ἀντιλάλησαν εἰς τὸν θρῆνόν του· ἐμβαίνει στὴν αὐλή του· τὸ σκυλὶ λυμένο ἐφύλαττε· σὰν εἶδε τὸν ἀφέντη του τὸ ἔξυπνο ζῷο, ἐγόγγυσε κι' αὐτὸ λυπητερά, ἐμβαίνει ὁ Νάσος μέσα, βρίσκει τὰ παιδιά του νὰ κοιμῶνται ἥσυχα σὰν ἀγγελούδια στὰ λευκά των κρεββατάκια· τὸ κανδῆλι ἀναμμένο· στὸ διπλανὸ δωμάτιο κοντὰ στὴ φωτιὰ τὸ φαγητὸ ζεστὸ περίμενε, ὡς καὶ εἰς τὸ καρφὶ ἦτο κρεμασμένο καθαρὸ τὸ φόρεμα τῆς δουλειᾶς, ποῦ θὰ φοροῦσε τὸ ξημέρωμα ὅταν θὰ ἐπήγαινε στὰ κτήματα· δίπλα τὸ ταγάρι ἕτοιμο κι' αὐτὸ μὲ τὸ κρασὶ μέσ' τὸ φλασκί, μὲ τὸ ψωμὶ καὶ τὸ προσφάγι· καὶ τ' ἀξινάρια του καὶ τὸ κλαδευτῆρί του καθαρισμένα κι' αὐτά. Τὴν αὐγὴ τὸ μεγαλείτερο παιδί, καθὼς ὁ πατέρας του ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ κρεββάτι καὶ εἶδε δίπλα σ' αὐτὸν τὴν θέσιν τῆς μητέρας του ἀδειανήν, ἀνεκάθισε στὸ κρεββατάκι του καὶ μὲ παράπονο ἠρώτησε:

— Ποῦ εἶνε ἡ μάνα;

— Ποιός σε τάϊσε παιδί μου χθὲς τὸ βράδυ; ποιὸς σᾶς ἐκοίμησε;

— Ποιός; ἡ μάννα. Ἡ μάννα νανάρισε καὶ τὸ μωρό!...

Ἤλπισεν ὁ δυστυχής, ὅτι αὐτὰ τὰ παιδιά, ποῦ κάθε βράδυ πρὶν ἀποκοιμηθοῦν τὴν ἀναζητοῦσαν μὲ κλάμματα, θὰ τὴν ἔφερναν ὀπίσω. Τοῦ ἐφάνη μάλιστα μιὰ νύχτα, ὅταν ὅλα ἡσύχαζαν γύρω του, ὅτι ἤκουσε τὸ γλυκύ της νανάρισμα. Ἀλλ' ὄχι!... ἔξω, κοντὰ στὸ παράθυρο, τ' ἀεράκι ἔσειε ταῖς πασχαλιαῖς καὶ σὲ γειτονικὸ κῆπο ἔκαμνεν ἀρχὴ νὰ πρωτολαλήσῃ τ' ἀηδόνι!

Ἐπῆγε τὰ παιδιά του στὴν ἀδελφή του νὰ τὰ μεγαλώσῃ μὲ τὰ ἰδικά της καὶ αὐτὸς ἔφυγε· οὔτε τὰ κτήματά του ἐγύρισε πλέον νὰ ἰδῇ.

Χωρὶς ὅπλο, χωρὶς μπαροῦτι, χωρὶς μαυρομάνικο μαχαῖρι, ἐπλανᾶτο τώρα εἰς πυκνὰ δάση, μακρὰν ἀπὸ πόλεις καὶ χωρία. Ἐστέ-

κετο κι' ἐπρόσεχεν εἰς τὴν βοὴν τῶν πεύκων μήπως μέσα σ' αὐτὴν ἀκούσῃ τὴν φωνήν της· ἐκοιμᾶτο σ' ἀπάτητες χαράδρες, ὅπου βρυσοῦλες κυλοῦν τὰ δροσερὰ νερά των· στῆς σπηλιὲς ἐμπρὸς τὴν ἐφώναζε παρακαλετικά, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐκείνη ὡς ἠχὼ θὰ τοῦ ἀπαντοῦσε· κατέβκινεν εἰς τὴν πεδιάδα κι' ἔβλεπεν εἰς τῆς λεύκιες ὅταν ὁ βορριᾶς ὠργισμένος ἔσειε τὰ κλαδιά των κι' ἀνατάραζε τὸ φύλλωμά των· στῆς βαθειὲς ρεματιὲς μέσα ἔσκυπτε μήπως ἰδῇ ἐπάνω εἰς τὰ νερὰ νὰ καθρεπτίζεται ἡ μορφή της, ἀλλὰ ποτὲ οὔτε εἶδε οὔτε ἤκουσε τίποτε.

Τὰ χρόνια ἐπερνοῦσαν, ἀλλ' αὐτὸς νέος καὶ ὡραιότερος ἐγίνετο· αἱ καλλίτεραι νύμφαι τοῦ χωριοῦ τὸν ἐζήτοῦσαν, ἀλλ' αὐτὸς καμμιὰ δὲν ἐκύτταζε. Δὲν ἐγερνοῦσε γιατὶ εἶχαν περάσει ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του τὰ φιλιὰ τῆς Νεράϊδας.

Ἕνα πρωὶ τὸν ηὗραν στὴν ὄχθην τῆς λίμνης κοντὰ στὸ κτῆμά του σκυμμένον καὶ ἀκίνητον· καὶ ἀποθαμένος ἐφαίνετο σᾶν νὰ ἐκοιμᾶτο μὲ χαμόγελο, σᾶν νὰ ἔβλεπε στὸ ὄνειρόν του ἐκείνην, ποῦ μόνην στὸν κόσμον ἀγάπησε.

Τὰ παιδιά του μεγάλωσαν κι' ἀπέκτησαν καὶ αὐτὰ παιδιὰ κι' ἐγγόνια· ὅλοι εἶνε ὡραῖοι ἄνδρες κι' ἔχουν ὡς οἰκογενειακὸν των ὄνομα τὸ ὄνομα Βρετοί, διότι εὑρέθησαν εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ὄχι ἀπὸ μητέρα ποῦ νὰ εἶνε καὶ αὐτὴ ἀνθρώπου γέννημα, ἀλλ' ἀπὸ ἀερικό.

Ἑστία ΑΡΣΙΝΟΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΤΟΜΙΚΑΙ ΝΥΞΕΙΣ

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν Ἔμερσον) [1]

Ὁ δημιουργὸς τοῦ καλοῦ βιβλίου εἶνε ὁ καλὸς ἀναγνώστης. Τὸ γερὸ κεφάλι τίποτε δὲν θὰ διαβάσῃ χωρὶς ὠφέλειαν· εἰς κάθε βιβλίον θὰ εὕρῃ μερικὰς ἐμπιστευτικὰς ἀνακοινώσεις καὶ νύξεις, αἱ ὁποῖαι μένουν κρυμμέναι εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους καὶ εἶνε ἀναμφιβόλως προωρισμέναι μόνον διὰ τὸ αὐτὶ τὸ ἰδικόν του. Ὁ καθεὶς μόνος του χρεωστεῖ ν' ἀνακαλύψῃ διὰ τὸν ἑαυτόν του τὴν τέχνην τῆς καλῆς ἀναγνώσεως, διότι ὅπως ὑπάρχουν δημιουργικοὶ συγγραφεῖς, ἔτσι ὑπάρχουν καὶ δημιουργικοὶ ἀναγνῶσται.

Δὲν αἰσθάνομαι κανένα δισταγμὸν νὰ διαβάσω ὅλα τὰ καλὰ βιβλία εἰς μετάφρασιν. Ὅ,τι πραγματικῶς ὑπέροχον ὑπάρχει εἰς ἓν βιβλίον, ἠμπορεῖ καὶ νὰ μεταφρασθῇ· κάθε ἀληθινὴ ἔννοια, κάθε βαθὺ ἀνθρώπινον αἴσθημα. Ἐὰν ἤθελα νὰ διαβάσω εἰς τὸ πρωτότυπον ὅλα τὰ ξενόγλωσσα βιβλία, τὰ ὁποῖα μετεφράσθησαν ἤδη εἰς τὴν μητρικήν μου γλῶσσαν, θὰ ἤτον ὡς νὰ ἤθελα νὰ περάσω κολυμβῶν τὸν Τσάρλς Ῥίβερ διὰ νὰ φθάσω εἰς τὴν Βοστώνην.

Ὁ πόθος μου εἶνε νὰ μὴ γελασθῇ κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας μου καὶ νὰ μὴ παρασυρθῇ ἀπὸ τὴν ἰδιοτροπίαν καὶ τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην μου καὶ δι' αὐτὸ λέγω ὅτι εἶμαι μόνον *πειραματιστής*. Νὰ μὴ δίδετε τὴν παραμικρὰν σημασίαν εἰς ἐκεῖνο ποὺ κάμνω, καὶ νὰ μὴν τρέφετε τὴν ἐλαχίστην δυσπιστίαν εἰς ἐκεῖνο ποὺ δὲν κάμνω, διότι μὲ αὐτὸ θὰ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἤθελα ν' ἀποδείξω περὶ ἑνὸς πράγματος ὅτι εἶνε ἀληθὲς ἢ ὅτι εἶνε ψευδές. Ἐν τούτοις ἐγὼ τίποτε δὲν θέλω ν' ἀποδείξω, ἀλλὰ τὰ πάντα θέλω νὰ μετακινήσω. Κἀνὲν γεγονὸς δὲν εἶνε ἱερὸν δι' ἐμέ, κἀνὲν γεγονὸς δὲν μοῦ εἶνε βέβηλον. Κάμνω ἁπλῶς πειράματα, σὰν ἕνας ἐρευνητὴς ποῦ δὲν τελειώνει ποτὲ τὸ ἔργον του καὶ δὲν ἔχει εἰς τὴν ῥάχιν του κἀνὲν παρελθόν.

Μία παράλογος συνέπεια εἶνε τὸ μορμολύκειον ποὺ ἐμφωλεύει εἰς τὰ μικρὰ πνεύματα καὶ λατρεύεται ἀπὸ τοὺς μικροὺς πολιτικούς, φιλοσόφους καὶ θεολόγους. Ἡ μεγάλη ψυχὴ δὲν θέλει νὰ ἠξεύρῃ τὴν συνέπειαν μὲ τὸν ἑαυτόν της, ἀπαράλλακτα ὅπως δὲν θέλει νὰ καταγίνεται μὲ τὴν σκιάν της εἰς τὸν τοῖχον. Λέγε σήμερα μὲ λόγια καθαρὰ τί σήμερα σκέπτεσαι, ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο εἰς κάθε σημεῖον ν' ἀναιρέσῃς ὅ,τι εἶπες σήμερα.—«Ἄχ ναί, ἀλλὰ τότε βέβαια θὰ σὲ παρεξηγήσουν». Καὶ εἶνε ἆρά γε τόσον φοβερὸν νὰ παρεξηγηθῇς; Ὁ Πυθαγόρας παρεξηγήθη καὶ ὁ Σωκράτης παρεξηγήθη καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Λούθηρος καὶ ὁ Κοπέρνικος καὶ ὁ Γαλιλαῖος καὶ ὁ Νεύτων καὶ κάθε σοφὸς καὶ καθαρὸς νοῦς ποὺ ἔχει ἐνσαρκωθῇ ποτε ἐδῶ κάτω. *Μέγας θὰ εἰπῇ νὰ ἦσαι παρεξηγημένος.*

Ὅσον καὶ ἂν ἔχωμεν ἔμφυτον τὴν μανίαν νὰ δίδωμεν συμβουλάς, ἐν τούτοις πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ ζωὴ μᾶς προσφέρει περισσοτέρας ἐκπλήξεις παρὰ διδάγματα. Εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ζωῆς μας ὑπάρχει τόσον ποσὸν τύχης, τόση δύναμις ἰδιοσυγκρασίας καὶ ἀνεπιγνώτου ἐμπνεύσεως, ὥστε ἀμφιβάλλω ἂν θὰ ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας πεῖραν κάτι ποὺ νὰ ἠμπορῇ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς ἄλλους. Ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα εἶνε δειλαὶ καὶ διστακτικαὶ ἀποδείξεις διὰ τῶν πραγμάτων. Ὁ κληρικὸς χαίρει, ἐὰν τὸ κήρυγμα καὶ οἱ λόγοι του συναντηθοῦν ἁρμονικὰ μὲ τὴν ψυχικὴν διάθεσιν ἑνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου· θὰ

τὸ θεωρήσῃ ἔκτακτον ἐπιτυχίαν, ἐὰν οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι εἶνε δύο, ἐὰν εἶναι δέκα. Ἀλλὰ ὅταν μετέβκινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, δὲν εἶχε τὴν παραμικρὰν ἐλπίδα ὅτι θὰ διεγίνωσκε τὴν ἀσθένειαν, ἢ ὅτι θὰ τὴν ἐθεράπευεν. Εἰς ἕνα νέον καὶ ἰδιότροπον ὀργανισμὸν ὁ ἰατρὸς γράφει μὲ δειλίαν τὸ ἴδιον παλαιὸν τονωτικὸν ἢ καταπραϋντικὸν φάρμακον, τὸ ὁποῖον μὲ ὄχι πάντοτε σταθερὰν ὠφέλειαν μετεχειρίσθη καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ἀνθρώπους μέχρι τῆς σήμερον· ἐὰν ὁ ἄρρωστος θεραπευθῇ, χαίρει καὶ ἀπορεῖ καὶ ὁ ἴδιος. Ὁ δικηγόρος δίδει συμβουλὰς εἰς τὸν πελάτην του, ἐκθέτει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον, ἀφίνει τοὺς δικαστὰς ν' ἀποφασίσουν καὶ χαίρει καὶ ἀνακουφίζεται, ὅσον καὶ ὁ πελάτης του, ἐὰν κερδίσῃ τὴν δίκην. Ὁ δικαστὴς σταθμίζει τὰ ἐπιχειρήματα, ὁπλίζεται μὲ σοβαρότητα καὶ προκειμένου νὰ ληφθῇ μία ἀπόφασις, τὴν λαμβάνει καὶ φρονεῖ ὅτι ἀπέδωκε τὸ δίκαιον καὶ ἱκανοποίησε τὴν κοινωνίαν· κατὰ βάθος ὅμως καὶ αὐτὸς εἶνε ἁπλοῦς δικηγόρος. Καὶ τοιουτοτρόπως ὅλη ἡ ζωὴ δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ ἕνας ἀδέξιος καὶ δειλὸς θεατής. Ἐκεῖνο ποὺ κάμνομεν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ κάμωμεν καὶ τὸ στολίζομεν μὲ τὰ ὡραιότερα ὀνόματα. Μ' εὐχαρίστησιν ἀκούομεν νὰ ἐγκωμιάζωνται αἱ πράξεις μας, ἐνῷ ἡ συνείδησίς μας μᾶς λέγει: «Δὲν ἐξηρτᾶτο ἀπὸ ἡμᾶς». Ἐλάχιστα ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν οἱ μὲν πρὸς τοὺς δέ. Συνοδεύομεν τὸν νέον ἔτσι εἰς τὴν εἴσοδον τῆς παλαίστρας μὲ τὴν συμπάθειάν μας καὶ μὲ διάφορα παλαιὰ καὶ σοφὰ γνωμικά, ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι θὰ θριαμβεύσῃ ἢ θὰ ἡττηθῇ ὄχι μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν παλαιῶν γνωμικῶν, ἀλλὰ μόνον μὲ τὴν ἰδικήν του δύναμιν, ἡ ὁποία εἶνε ἄγνωστος εἰς ὅλους ἡμᾶς τοὺς ἄλλους. Τὸ πῶς ἕνας ἄνθρωπος ὑπερνικᾷ τὰς δυσκολίας καὶ θριαμβεύει ἐπί τινος ἐδάφους εἶνε βαθὺ μυστήριον δι' ὅλους τοὺς ἄλλους, καὶ μόνον ἐὰν στρέψῃ τὰ νῶτα πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς ὅλους καὶ ἀντλήσῃ ἀπὸ τὴν ἰδικήν του ἐνδόμυχον σοφίαν, θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιτελέσῃ κάτι τι ἄρτιον. Ὅ,τι λοιπὸν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ προσφέρωμεν ἀπὸ τὴν ζωὴν εἶνε περισσότερον μία περιγραφὴ ἢ, ἐὰν θέλετε, ἕνας ὕμνος τῆς ζωῆς, παρὰ κανὼν ἀσφαλὴς καὶ ὠφέλιμος.

Ὁ Μιραμπὼ ἔλεγε: «Ποῖος ὁ λόγος νὰ αἰσθανόμεθα τὸν ἑαυτόν μας ὅτι εἴμεθα ἄνδρες, πρὰ διὰ νὰ ἐπιτυγχάνωμεν πάντοτε καὶ παντοῦ; Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ λέγετε: *Αὐτὸ εἶνε κατώτερον ἀπὸ ἐμέ,* οὔτε νὰ πιστεύετε ὅτι ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ πρᾶγμα πέραν τῶν δυνάμεών σας. *Τίποτε δὲν εἶνε ἀδύνατον εἰς*

Ο ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΦΑΡΑΒΕΛΛΙ

(Διοικητὴς τῆς Ἰταλικῆς μοίρας)

τὸν ἄνθρωπον ποὺ ἠξεύρει νὰ θέλῃ — Εἶνε ἀναγκαῖον; Ἄρα θά γίνῃ — ἰδοὺ ὁ μόνος κανὼν τῆς ἐπιτυχίας». Ὅστις δήποτε καὶ ἂν εἶπεν αὐτὸν τὸν λόγον, τὸν εἶπεν ὀρθά. Τοιοῦτος ὅμως δὲν εἶνε ὁ τόνος καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ πλήθους. Εἰς τοὺς δρόμους γινόμεθα κυνικοί. Οἱ ἄνθρωποι ποῦ συναντῶμεν εἶνε βάναυσοι καὶ χονδροί. Καὶ τὰ πλέον λεπτὰ πνεύματα ἔχουν τὸ καταπάτι των. Πόσοι μωροί, ἀνάπηροι, πτωχοί, ἐπικούρειοι, συλλέκται, πολιτικοί, κλέπται καὶ ἀνήθικοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἠμποροῦσαν νὰ μᾶς λείπουν πρὸς ὄφελός μας! Ἡ ἀνθρωπότης διαιρεῖται εἰς δύο τάξεις, — εἰς εὐεργέτας καὶ κακοποιούς. Ἡ δευτέρα τάξις εἶνε πολυπληθής, ἡ πρώτη ἀριθμεῖ μόνον μίαν δρᾶκα ἀνθρώπων. Εἶνε σπάνιον ν' ἀρρωστήσῃ ἕνας ἄνθρωπος χωρὶς οἱ περὶ αὐτὸν νὰ ἔχουν κάποιαν ἀόριστον ἐλπίδα νὰ τὸν ἰδοῦν ν' ἀποθάνῃ· — ὑπάρχουν πολλαὶ πτωχαὶ ὑπάρξεις, ἐλεεινοί, ἀνάπηροι, περιπτώσεις ποῦ ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν τοῦ περιστρόφου. Ὁ Φραγκλῖνος ἔλεγεν: «Οἱ ἄνθρωποι εἶνε δειλοὶ καὶ ἐπιπόλαιοι. Ἀρχίζουν ἓν ἔργον καὶ μόλις μετ' ὀλίγον ἀπαντήσουν μίαν δυσκολίαν τρέπονται εἰς φυγὴν ἀποθαρρημένοι· καὶ ὅμως ἔχουν ἱκανότητας, τὰς ὁποίας ἀρκεῖ μόνον νὰ θελήσουν νὰ μεταχειρισθοῦν». Πῶς λοιπὸν θὰ κρίνωμεν μίαν χώραν; Θὰ τὴν κρίνωμεν μὲ τὴν πλειοψηφίαν ἢ μὲ τὴν μειοψηφίαν; —Μὲ τὴν μειοψηφίαν βέβαια. Θὰ ἤτον ἀνόητον νὰ ἐκτιμῶ-

μεν τὰ ἔθνη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπογραφῆς ἢ μὲ τὰ τετραγωνικὰ χιλιόμετρα τοῦ ἐδάφους ἢ μὲ ἄλλο πρᾶγμα καὶ ὄχι μὲ τὴν σπουδαιότητά των ἐν σχέσει πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς.

Φθάνει αὐτὴ πλέον ἡ ὑποκριτικὴ φλυαρία περὶ τῶν ὄχλων. Τὰ πλήθη εἶνε ἄξεστα, μωρὰ καὶ ἀκατέργαστα· ἔχουν ὁλεθρίας ἀπαιτήσεις καὶ καταστρεπτικὴν ἐπιρροὴν καὶ δὲν πρέπει *νὰ τὰ κολακεύωμεν, ἀλλὰ νὰ τὰ διαπαιδαγωγῶμεν*. Ἡ ἐπιθυμία μου εἶνε νὰ μὴ γίνεται εἰς αὐτὰ καμμία συγκατάβασις ἢ ὑποχώρησις, ἀλλὰ νὰ ἐφαρμόζεται χαλινὸς εἰς τὰς ὀρέξεις των, νὰ τιθασσεύωνται, νὰ κατακερματίζωνται καὶ νὰ ἐξάγωνται κατόπιν ἐκεῖθεν ἄτομα. Τὸ χειρότερον πρᾶγμα εἰς τὴν φιλανθρωπίαν μας εἶνε, ὅτι αἱ ὑπάρξεις ποὺ ζητοῦν τὴν συνδρομήν μας δὲν ἀξίζουν τὸν κόπον νὰ τὰς ὑποστηρίξωμεν. Τὰ πλήθη! Ἀλλὰ τὰ πλήθη εἶνε —συμφορά! Δὲν θέλω πλήθη, ἀλλὰ θέλω ἄνδρας τιμίους, γυναῖκας ἀξιεράστους, γλυκείας καὶ σωστὰς καὶ ὄχι ἑκατομμύρια ἀνυποδήτων ἢ λαζαρόνων μὲ χέρια σὰν τσόκαρα, μὲ ἐγκέφαλον στενὸν καὶ μὲ στόμαχον καμμένον ἀπὸ τὸ οἰνόπνευμα. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις εὕρισκε τρόπον, θὰ ἐπεθύμουν νὰ τοὺς περιορίσῃ διὰ νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ πολλαπλασιάζωνται. Ἂς παύσουν λοιπὸν αὐτὰ τὰ ζήτω ὑπὲρ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ ὄχλου καὶ ἂς ζητήσωμεν τὴν περιεσκεμμένην ψῆφον τῶν προσωπικοτήτων, ψῆφον ποὺ μᾶς δίδεται ἐν πλήρει συνειδήσει. Εἰς τὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτον ἡ ψῆφος ἑνὸς προφήτου ἐθεωρεῖτο κατὰ νόμον ἴση μὲ τὴν ψῆφον χιλίων ἐργατῶν. Καὶ νομίζω ὅτι πάλιν δὲν ἐξετιμᾶτο κατὰ τὴν ἀξίαν της. «Ὑπάρχει διαφορὰ ἀπὸ πηλὸν καὶ πηλόν». Καὶ ἀναλογίζομαι τώρα τὸ ἐλαττωματικὸν σύστημα τῶν πολιτικῶν μας εἰς τὴν Βασιγκτῶνα ποὺ συνεφώνησαν κατὰ τὴν ἀπουσίαν ἑνὸς ὑπουργικοῦ μέλους ν' ἀπουσιάζῃ ταὐτοχρόνως καὶ ἓν ἀντιπολιτευόμενον μέλος ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τοῦ Κοινοβουλίου! Ὡσὰν τάχα ἡ ἀπουσία ἑνὸς ἀνθρώπου ψηφίζοντος κακῶς ἠμποροῦσε νὰ διακιολογήσῃ τὴν ἰδικήν σας ἀπουσίαν ποὺ ψηφίζετε καλῶς, ἢ σὰν τάχα ἡ παρουσία σας νὰ μὴν ἦτον ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν ψῆφόν σας! Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ τριακόσιοι ἥρωες ἀπεσύροντο ἀπὸ τὰς Θερμοπύλας καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς τριακόσιοι Πέρται ἀπὸ τὸν στρατὸν τοῦ μεγάλου βασιλέως, νομίζετε ὅτι τὰ πράγματα θὰ εἶχον τὴν ἰδίαν ἔκβασιν διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἱστορίαν;

Ἡ Φύσις παράγει πενῆντα κακὰ πεπόνια διὰ νὰ εὑρεθῇ μεταξὺ αὐτῶν ἓν καλόν, καὶ φορτώνει ἓν ὁλόκληρον δένδρον μὲ καρποὺς σκωληκοβρώτους διὰ νὰ μείνουν μερικὰ μῆλα κατάλληλα διὰ τὸ τραπέζι. Καὶ ὑπάρχουν ὁλόκληρα ἔθνη γυμνῶν ἀγρίων, καθὼς καὶ ὁλόκληρα ἔθνη ἐνδυμένων χριστιανῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων μόνον δύο ἢ τρεῖς θὰ εὑρῆτε ἀνθρώπους μὲ νοῦν καὶ μὲ γνῶσιν. Ἡ Φύσις ἐργάζεται μὲ κόπους καὶ μόχθους καὶ ἐπιτυγχάνει μίαν φορὰν τὸν σκοπόν, ἀφ' οὗ ῥίψῃ ἓν ἑκατομμύριον βολὰς εἰς τὸν ἀέρα. Εἶνε ἀρκετὴ ἱκανοποίησις δι' αὐτήν, ἐὰν εἰς τὸ διάστημα ἑνὸς αἰῶνος χαρίσῃ ἕνα μέγαν ἄνδρα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ὅσον δυσκολωτέρα εἶνε ἡ παραγωγὴ ἱκανῶν καὶ ἀξίων ἀνθρώπων, τόσον περισσότερον τοὺς ἐκμεταλλευόμεθα ὅταν γεννηθοῦν. Ἔκαμα μίαν φορὰν ἕνα τοιοῦτον λογαριασμὸν εἰς ἕνα στενὸν κύκλον καὶ εὗρον ὅτι κάθε ἱκανὸς ἄνθρωπος εἶχε δώδεκα ἕως δεκαπέντε ἄτομα ποὺ ἐξηρτῶντο ἀπὸ αὐτὸν διὰ τὴν ὑλικήν των συντήρησιν,— ποὺ τὸν εἶχον τροφοδότην στήριγμα, καὶ ἐγγυητήν, ποὺ ἐπερίμεναν παρ' αὐτοῦ νὰ φροντίσῃ περὶ τῶν τέκνων των καὶ τῶν ἀσθενῶν των καὶ περὶ ἄλλων ἀκόμη ὑποθέσεων, ἀδιάφορον ἂν ἦτο ἄγαμος ἢ ἀρχηγὸς πατριαρχικῆς οἰκογενείας.— Εἶνε ὁ φόρος ποὺ θὰ πληρώσουν τὰ προσόντα του. Οἱ ἄνθρωποι τῶν καλῶν πράξεων γίνονται ὄργανα πρὸς ἰδιωτικὴν ὠφέλειαν καὶ πρὸς μίαν εὐρυτέραν δρᾶσιν. Κάθε ἀποκάλυψις εἴτε ὑλικῆς, εἴτε πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς φύσεως, δὲν γίνεται εἰς τὰ πλήθη, ἀλλὰ εἰς ἄτομα μεμονωμένα. Τὴν ἀρχὴν ὅλων τῶν ἀξιοσημειώτων συμβάντων τῆς ἐποχῆς μας, ὅλων τῶν πόλεων, ὅλων τῶν θεσμῶν καὶ τῶν ἱδρυμάτων τὴν εὑρίσκομεν μέσα εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἑνὸς ἀτόμου. Ὅλα τὰ γεγονότα τ' ἀποτελοῦντα τὸν ἡμέτερον πολιτισμὸν ὑπῆρξαν αἱ σκέψεις ἑνὸς μικροῦ ἀριθμοῦ καλῶς ὠργανωμένων κεφαλῶν.

Θ. Χ. ΦΛΩΡΑΣ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΩΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΩΝ

Οἱ μεγαλείτεροι φιλόσοφοι εἶνε τὰ μικρὰ παιδιά, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ξεύρουν τίποτε.

Ἑπομένως καὶ τὰ παιγνίδια των εἶνε σπουδαῖα πράγματα, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν χρησιμεύουν γιὰ τίποτε σοβαρόν. Τὴν πρωτοχρονιὰ χαρίζομεν εἰς τὸ μικρὸ παιδὶ ἕνα σιδηρόδρομον ἀπὸ τενεκέ, χωρὶς ἀτμὸν καὶ χωρὶς ἐπιβάτας. Αὐτὸ τὸ τραῖνον δὲν θ' ἀναχωρήσῃ ποτὲ γιὰ κανένα μέρος τοῦ κόσμου. Τὸ μεγαλείτερό του ταξεῖδι θὰ εἶνε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος

τοῦ δωματίου εἰς τὸ ἄλλο. Καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρες τὸ πολὺ θὰ σπάσῃ καθ' ὁδόν. Ἀλλὰ τὸ σιδηροδρομικὸν αὐτὸ δυστύχημα θὰ εἶνε ἐντελῶς ἀκίνδυνον. Κανεὶς δὲν θὰ πληγωθῇ, καὶ καμμία ἐφημερὶς δὲν θὰ γράψῃ τὸ συμβάν. Δὲν σᾶς φαίνονται αὐτὰ τὰ πράγματα σπουδαῖα, ἐπειδὴ ἀκριβῶς στεροῦνται κάθε σοβαρότητος; Τὰ μικρὰ τραῖνα τῶν παιδιῶν δὲν ἐκτροχιάζονται ποτὲ μὲ ἐπιβάτας, ἐνῷ τὰ μεγάλα τραῖνα ἐκτροχιάζονται μὲ ἐπιβάτας.

Ὑπάρχουν ὁλόκληροι ἁγιοβασιλειάτικοι στρατοὶ τοὺς ὁποίους χαρίζομεν εἰς τὰ μικρὰ παιδιά. Ἐπάνω εἰς τὸ πάτωμα τοῦ δωματίου οἱ μπεμπέδες ἔχουν ὑπὸ τὰς διαταγάς των λόγους ἀπὸ τενεκέ, ταξιαρχίας ἀπὸ ξύλο ἢ μολύβι. Δύο στρατεύματα εἶνε ἀντιμέτωπα καὶ ἕνας μπεμπὲς διατάσσει. Ἀλλὰ οἱ στρατιῶται του δὲν ἐννοοῦν ν' ἀκούσουν κανένα παράγγελμα. Οὔτε κτυποῦν οὔτε ἀμύνονται καὶ τὸ συμπέρασμα εἶνε ὅτι δὲν θέλουν νὰ πολεμήσουν. Ἰδοὺ τὸ ὄνειρον τοῦ συνεδρίου τῆς Χάγης. Εἰς τὸ μολυβένιο κεφάλι τῶν μικρῶν αὐτῶν στρατιωτῶν κινεῖται μία ἀπὸ τὰς σπουδαιοτέρας σκέψεις τοῦ αἰῶνος: ἡ παῦσις τῆς αἱματοχυσίας. Εἶνε βέβαιον ὅτι οἱ ἀνθρωπάκοι αὐτοὶ δὲν ἤκουσαν ποτὲ τὰς ἰδέας τοῦ Τολστόϊ κατὰ τοῦ πολέμου. Ἐν τούτοις τὰς ἐφαρμόζουν. Μολονότι τενεκεδένιοι, φροντίζουν διὰ τὴν παγκόσμιον εἰρήνην καλλίτερα ἀπὸ τοὺς ἀληθινοὺς ἀνθρώπους.

*
* *

Εἰς τὴν μπεμπέκα σας ἐχαρίσατε τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἕνα μικρὸ πιάνο δύο δραχμῶν, μεγέθους ἑνὸς κουτιοῦ λουκουμιῶν, διὰ νὰ φαντάζεται ὅτι παίζει πιάνο. Δύο σκοποὶ ἐκπληροῦνται ἀμέσως, εὐεργετικοὶ καὶ οἱ δύο: πρῶτον, ἡ μπεμπέκα τέρπεται διότι φαντάζεται ὅτι παίζει πιάνο· καὶ δεύτερον, τέρπεσθε καὶ σεῖς, διότι τὸ πιάνο δὲν εἶνε ἀληθινό. Ἀσφαλῶς αὐτὸ εἶνε προτιμότερον παρὰ ἐκεῖνο ποῦ θὰ γίνῃ, ὅταν ἡ κόρη σας μεγαλώσῃ, τότε θὰ ἔχῃ καθήσει ἐνώπιον πιάνου ἀληθινοῦ, καὶ θὰ παίζῃ σοβαρὰν καὶ τυραννικὴν μουσικὴν κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος θὰ φαίνεται ὅτι εἶνε ἀληθινός, χωρὶς νὰ εἶνε. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην σεῖς, οἱ γονεῖς της, θὰ ἔχετε ρεβματισμοὺς καὶ θὰ ἐνοχλῆσθε πολὺ ἀπὸ τὸ μούγκρισμα τοῦ Λίστ· ἀλλὰ θὰ εἶσθε ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ ὑποφέρετε, διότι ἡ κόρη σας πρέπει νὰ παντρευτῇ.

Καὶ εἰς τὴν μουσικὴν αὐτὴν ἐποχήν, καμμία κόρη δὲν παντρεύεται, ἂν δὲν κάμῃ μερικὰς παραφωνίας. Ἠμπορεῖ νὰ λεχθῇ μάλιστα σοβαρῶς ὅτι ὅλα τὰ φάλτσα, τὰ ὁποῖα

Ἡ χορεύτρια Γκάμπυ Ντελύ, χορεύουσα τὸν νέον Ἀμερικανικὸν χορὸν μὲ τὸν διάσημον χορευτὴν Ἀνρὴ Πίλσεν.

δὲν κάμνουν οἱ καλλιτέχναι, ἔχουν ἀνατεθῇ εἰς τὰ κορίτσια, τὰ ὁποῖα τηροῦν ἱερῶς τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην. Ἐλέγαμεν λοιπόν, ὅτι ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν ἀπειλουμένην εἰς τὸ μέλλον κατάστασιν, εἶνε καλλίτερον αὐτὸ ποῦ γίνεται τώρα, ὅπου ἡ μπεμπέκα σας παίζει εἰς ἕνα βωβὸν ἁγιοβασιλειάτικο πιάνο, μεγέθους ἑνὸς κουτιοῦ λουκουμιῶν, καὶ ἀξίας δύο δραχμῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὔτε αὐτὴ βασανίζεται, οὔτε σεῖς, οὔτε ἡ συνοικία.

Ἀσφαλῶς εἶναι σπουδαῖα πράγματα ὅλα αὐτὰ τὰ παίγνια τῶν μικρῶν παιδιῶν. Διότι καὶ ὁ σιδηρόδρομος, ὁ ὁποῖος δὲν ταξειδεύει, καὶ ὁ στρατιώτης ὁ ὁποῖος εἶνε ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, καὶ τὸ πιάνο τὸ ὁποῖον εἶνε ὑπὲρ τῆς σιωπῆς, ἔχουν τὴν *ἀρνητικὴν* ἀρετήν, τὴν ἀρετὴν ὅτι δὲν κάμνουν τίποτε. Τί χρησιμεύουν λοιπόν, ἀφοῦ δὲν ἔχουν σκοπόν; Νομίζω ὅτι ἔχουν σκοπόν, ἀφοῦ διασκεδάζουν τὰ παιδιά. Καὶ αὐτὸς εἶνε ἀρκετός.

Ὁσάκις βλέπω παιδικὴν κοῦκλα—ἰδοὺ ἀμέσως μία ὡραία γυναῖκα ἡ ὁποία δὲν ἐγκαταλείπει τὸν βασιλέα τῆς Σαξωνίας. ἡ ὁποία κοιμᾶται ὅταν τὴν βάζουν νὰ κοιμηθῇ καὶ χάριν τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἐμονομάχησε— ὁσάκις λοιπὸν βλέπω τὴν κοῦκλα τῆς μικρᾶς ἢ τὸ κανόνι τοῦ μικροῦ ἢ τὸ θωρηκτὸν τοῦ μπεμπέ, βγάζω τὸ καπέλλο μου μὲ πολὺν σεβασμόν. Μοῦ φαίνεται ὅτι τὰ μικρὰ παιδιὰ

κοροϊδεύουν τὸν κόσμον. Διότι ἂν ὑψωθῶμεν μὲ ἕνα ἀερόστατον πολὺ ὑπεράνω τῆς γῆς καὶ ὑπεράνω τῶν ἡλικιῶν τοῦ κόσμου, θὰ ἰδοῦμε τὴν γῆν, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἐργαλεῖα τῶν πολέμων, εἰς τὸ μέγεθος καὶ εἰς τὴν σημασίαν ποῦ βλέπομεν τὰ παιγνίδια τῶν παιδιῶν νὰ κυλίωνται καὶ νὰ σπάζουν μέσα εἰς ἕνα δωμάτιον. Εἶδα πρὸ ἡμερῶν ἕνα μπεμπέ, ὁ ὁποῖος ἀπαθέστατα ἐκινοῦσε τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον—ἕνα μικρὸν χάρτινον Γουλιέλμον. ὁ ὁποῖος μὲ τὸ κράνος του καὶ μὲ τὰ μουστάκια του ἔκανε τοῦμπες ἐπάνω εἰς μία κλωστή, καθ' ὃν τρόπον ἤθελε τὸ παιδί. Αὐτὰ τὰ θεάματα ποῦ ζωγραφίζουν τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἀνωτέρα Δύναμις, ἡ διοικοῦσα τοὺς ἀνθρώπους, ἠμπορεῖ νὰ χειρίζεται τοὺς αὐτοκράτορας τοῦ κόσμου τούτου. Πολλάκις τὸ ἁγιοβασιλειάτικο παιγνίδι τῶν μικρῶν παιδιῶν εἶνε εἰκὼν μεγάλων πραγμάτων. Ἂν ὄχι αὐτό, εἶνε τοὐλάχιστον μία σάτυρα τῶν πομπωδῶν καὶ παταγωδῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἡ βαθυτέρα καὶ ἡ ἁπλουστέρα ποῦ ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ.

Ἡ σπουδαιότης τῶν παιδικῶν παιγνιδίων εἶνε ἀκριβῶς ὅ,τι καὶ ἡ σπουδαιότης τῶν μπεμπέδων.

* *
*

Διατὶ οἱ μπεμπέδες εἶνε σπουδαῖοι καὶ ἐνδιαφέροντες ἄνθρωποι; Διότι δὲν κάμνουν τίποτε ποῦ νὰ ἔχῃ λογικήν. Διὰ νὰ προφέρουν μίαν λέξιν μόνον, τρώγουν τρία σύμφωνα, ἢ τρώγουν ὅλην τὴν λέξιν, ἐπὶ τέλους δὲ ἀγνοοῦν ἐντελῶς ἂν ἡ λέξις αὐτὴ ὀρθογράφεται. Δὲν ἔχουν μίαν σκέψιν σωστήν, καὶ οὔτε θέλουν νὰ ἔχουν. Ἀγνοοῦν ἐντελῶς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μπαμπᾶ των ἢ τὰς ἀσχολίας του, ἀλλὰ γνωρίζουν μόνον ὅτι ὁ μπαμπᾶς των εἶνε μεγαλείτερος ἀπ' αὐτοὺς καὶ ὅτι τὸ μόνον ἐπάγγελμά του εἶνε νὰ φέρνῃ εἰς τὴν τσέπη του ἕνα γλυκό, ὁσάκις αὐτοὶ πεινοῦν.

Λεπτομέρειαν δὲν ζητοῦν γιὰ κἀνένα πρᾶγμα, οὔτε θέλουν νὰ μάθουν. Γνώμην δὲν ἔχουν. Τὴν κοινὴν γνώμην ἡ ὁποία τόσον φοβίζει ἡμᾶς τοὺς μεγάλους, οἱ μπεμπέδες τὴν περιφρονοῦν ἐντελῶς καὶ ἀπόδειξις εἶνε ὅτι εἰς τὸν δημόσιον περίπατον ἠμποροῦν νὰ καθήσουν καὶ νὰ κάμουν τὸ χειρότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου. Ἀρνοῦνται ὅλα ὅσα παρεδέχθη ἡ ἀνθρωπότης. Σοῦ κάθονται ἐπάνω εἰς τὸ σκληρὸ καπέλλο ἢ σοῦ χύνουν τὸ καλαμάρι. Ἀνατρέπουν κάθε πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἡ ἀνθρωπότης διέταξε νὰ στέκεται εἰς τὸ δωμάτιον. Δὲν ἀναγνωρίζουν εἰς τὰ πράγματα κανένα δικαίωμα νὰ μένουν εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν. Κατὰ τὴν γνώμην των τὰ πράγματα ἕνα σκοπὸν ἔχουν: νὰ χαλάσουν. Δὲν φοβοῦνται τίποτε ἀλλὰ τραβοῦν τὴν οὐρὰν τῆς γάτας, ὅπως κανεὶς μεγάλος δὲν θὰ εἶχε τὴν τόλμην νὰ τὴν τραβήξῃ. Ὁσάκις κάμνουν καμμίαν ἐρώτησιν, δὲν τὴν κάμνουν γιὰ νὰ μάθουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐνοχλήσουν. Δι' αὐτὸ καὶ φροντίζουν νὰ εἶνε τόσον ἀνόητος ἡ ἐρώτησίς των, ὥστε νὰ μὴν ἠμπορῇ ν' ἀπαντήσῃ ἐκεῖνος ποῦ ἐρωτοῦν. Ἠμποροῦν νὰ φᾷν μίαν κουβαρίστρα, ἐὰν τοὺς πῇς ὅτι εἶνε σοκολάτα. Καὶ τέλος πάντων κάμνουν τόσα ἀνόητα, ἀπρόοπτα καὶ δαιμόνια πράγματα, ὅσα καὶ οἱ μικροὶ σκύλλοι εἰς τοὺς τέσσαρας πρώτους μῆνας τῆς ζωῆς των.

Τὸ θέλγητρον λοιπὸν τῶν μικρῶν παιδιῶν εἶνε ἀκριβῶς αὐτό, ὅτι δὲν ξεύρουν τί λέγουν καὶ τί κάμνουν, δηλαδὴ ὅτι δὲν δὲν κάνουν τίποτε ἀπὸ τὰς πράξεις τῶν μεγάλων, οὔτε ἔχουν καμμίαν ἀπὸ τὰς σκέψεις τῶν μεγάλων. Μᾶς τρελλαίνουν ἐπειδὴ ὅλη των ἡ ἡμέρα, ἀφότου ξυπνήσουν μέχρις ὅτου κοιμηθοῦν, εἶνε μία συνεχὴς ἀνοησία. Ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν αὐτὴν λείπει τὸ Κακόν, τὸ Χυδαῖον καὶ τὸ Ἐγκληματικόν, διότι διὰ νὰ γίνουν αὐτὰ τὰ τρία πράγματα ἀπαιτοῦνται αἱ σκέψεις τῶν ἡλικιωμένων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι σκέπτονται λογικῶς.... Ἐὰν καὶ οἱ μπεμπέδες ἠμποροῦσαν νὰ ποῦν μίαν λέξιν σωστὴν ἢ νὰ κάμουν λογικὰ πράγματα, τότε θὰ ἦσαν ἁπλούστατα μέλη τῆς κοινωνίας κατέχοντα «κοινωνικὴν θέσιν», ὁπότε δὲν θὰ εἶχαν κανένα ἐνδιαφέρον. . . Ὅλη των ἡ ἀξία καὶ ἡ ἠθική, εἶνε ἀκριβῶς ἡ ἀνοησία των. Εἶνε ὅτι ἀποτελοῦν τὴν παρῳδίαν τῶν ἡλικιωμένων ἀνθρώπων.

Ἀκριβῶς καὶ ἡ ἀξία τῶν παιγνιδίων τῶν μπεμπέδων, εἶνε ὅτι παρῳδοῦν τὰ μεγάλα πράγματα. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἐὰν δηλ. τὰ μουσικὰ ὄργανα τῶν παιδιῶν ἔπαιζαν σοβαρὰν μουσικήν, ἐὰν οἱ μολυβένιοι στρατιῶταί των ἐσκότωναν ἄλλους στρατιώτας καὶ ἐὰν οἱ μικροὶ των σιδηρόδρομοι ἐξετροχιάζοντο μὲ ἐπιβάτας, τότε δὲν θὰ εἶχαν καμμίαν ἀξίαν, ἀλλὰ θὰ ἦσαν ἀπὸ κεῖνα ποῦ ἔχομεν.

(Ἡμερ. Σκόκου) Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων κλείει κατ' αὐτὰς ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς συστάσεώς του. Περὶ τῶν ἐργασιῶν καὶ τῆς δράσεώς του δημοσιεύεται ἤδη ἡ λογοδοσία του.

Κατὰ τὴν τελευταίαν τριμηνίαν τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων διωργάνωσε πλὴν τῆς Χριστουγεννιάτικης λαϊκῆς ἑορτῆς τῶν παιδιῶν καὶ χορὸν ἀποκρηάτικον διὰ τὰ παιδιὰ τῶν μελῶν τοῦ Λυκείου. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ μικρὰ ἦσαν μετεμφιεσμένα. Ἑλληνικαὶ ἐνδυμασίαι ὅλων τῶν αἰώνων καὶ τῶν ἐποχῶν—αἱ ξέναι ἦσαν ἀπηγορευμέναι—παρουσίασαν μέσα εἰς τὰς ὡραίας αἰθούσας τοῦ Λυκείου ἕνα θαυμάσιον θέαμα. Ἀρτέμιδες, Βακχίδες, νύμφαι καὶ Ἀπόλλωνες καὶ κοντὰ εἰς αὐτὰ Ἑλληνόπουλα σημερινὰ μὲ ἐνδύματα Κρητικά, Κερκυραϊκά, Βλάχικα, καὶ Μεγαρίτικα. Τὸ Ἑλληνικώτατον γαϊτανάκι ἐχορεύθη ἀπὸ μικροὺς φουστανελάδες, μικρὲς Βλαχοπούλες, Κρητικοὺς καὶ Κρητικοπούλες.

Ἕνας πετεινὸς ἐπιτυχέστατος—μαθήτρια Παρθεναγωγείου Χουρμούζη—Σκορδέλη—ἐσκόρπισε πολλὴν ζωηρότητα εἰς τὴν παιδικὴν ἑορτήν, ἡ ὁποία, ἐὰν ἔμενε καιρὸς θὰ ἐπανελαμβάνετο καὶ πάλιν.

Ἤδη μὲ τὴν Σαρακοστὴν συνεχίζονται μὲν αἱ ἐπιστημονικαὶ λαϊκαὶ διαλέξεις, ἀρχίζουν δὲ καὶ αἱ φιλολογικαί. Εἰς τὴν σειρὰν τῶν διαλέξεων Ὑγιεινῆς πρὸς τὰς μητέρας προστίθενται καὶ ἄλλη σειρὰ πρὸς τὰς διδασκαλίσσας ἐν γένει καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὰς διδασκαλίσσας τῶν δημοτικῶν σχολείων περὶ παιδολογίας καὶ ὑγιεινῆς τοῦ σχολείου. Τὰς τελευταίας ταύτας προσεφέρθη νὰ ἀναλάβῃ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Τμήματος γνωστὴ ἰατρὸς κ. Ἄννα Κατσίγρα Μελᾶ. Μαθήματα χοροῦ καὶ χορῳδίας γίνονται ἐπίσης δωρεὰν ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος πρὸς τὰς διδασκαλίσσας δωρεάν.

Αἱ ἐπιστημονικαὶ διαλέξεις ἀρχίζουν τὴν Δευτέραν 27ην Φεβρουαρίου καὶ ὥραν 6ην μ. μ. εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Λυκείου. Θὰ ὁμιλήσῃ ἡ διδάκτωρ τῆς Φιλολογίας δις Μερσίνης Κλεάνθους. Θέμα *«Οἱ γυναικεῖοι τύποι τοῦ Σοφοκλέους.»*

Τιμὴ εἰσόδου διὰ τὰ μέλη λεπ. **50.** Διὰ τὰ μὴ μέλη δρ. **1.**

Ἡ εἴσοδος ἐπιτρέπεται καὶ εἰς κυρίους.

Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας ἐπιτρέπεται καὶ ἡ φοίτησις εἰς τὴν βιβλιοθήκην, τῆς σχετικῆς ἐπιπλώσεως περατωθείσης.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ

Ὁ σταυρὸς τοῦ μαρτυρίου εἶνε πολὺ βαρὺς γιὰ τοὺς ἀδύνατους ὤμους.

Αἱ ὑπέροχοι ψυχαὶ ἀρέσκονται νὰ συναντοῦν τὰ φτερουγίσματα τῶν ἀετῶν καὶ τῆς κατοικίες τῶν κεραυνῶν.

Λαοὶ ἐξησθενημένοι ἀπὸ τὸ χρόνο καὶ τὴν ψεύτικη ἀρετὴ συντριβῆτε γιὰ νὰ ξαναέλθετε εἰς τὴν Ζωὴν καὶ ν' ἀνθίσῃ καὶ πάλι ἡ ἀρετὴ ἡ ἀληθινή.

Πρὸς ἐξάλειψιν τῶν ρυτίδων.

"ΘΕΑΤΡΟΝ,, ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ κ. Γρηγ. Ξενόπουλος ἀναγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν ὅλων τῶν θεατρικῶν του ἔργων, δραμάτων καὶ κωμῳδιῶν, ἀνεκδότων μέχρι τοῦδε, τὰ ὁποῖα εἶχον μεγάλην ἐπιτυχίαν εἰς τὸ θέατρον. Ἡ ἔκδοσις, ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου, θὰ γίνῃ κατὰ τεύχη δεκαπενθήμερα, ἕκαστον τῶν ὁποίων θὰ περιέχῃ ἀπὸ ἓν ὁλόκληρον ἔργον καὶ θὰ στοιχίζῃ διὰ τοὺς συνδρομητὰς μόνον 80 λεπτά.

Τὰ ἐκδοθησόμενα ἔργα εἶνε τὰ ἑξῆς δέκα: *Ψυχοπατέρας, Τρίτος, Μυστικὸ κοντέσσας Βαλέραινας, Κωμῳδία τοῦ Θανάτου, Φωτεινὴ Σάντρη, Στέλλα Βιολάντη, Ραχήλ, Πειρασμός, Ψυχοσάββατο καὶ Χερουβείμ.*

Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας, οἱ βουλόμενοι ἂς γράψουν πρὸς τὸν κ. Γρ. Ξενόπουλον, 38 ὁδὸς Εὐριπίδου, Ἀθήνας, καὶ ἂς ζητήσουν τὴν ἀγγελίαν, ἡ ὁποία ἔχει ὅλους τοὺς ὅρους τῆς ἐγγραφῆς.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

Ὁ ἐκλογικὸς πυρετὸς ἀναπτύσσεται ὁλονὲν δυνατώτερος. Οἱ διάφοροι ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων ἤρχισαν τὰς πολιτικὰς περιοδείας των καὶ τὰς ἐκφωνήσεις πολιτικῶν λόγων. Ὁ κ. Θεοτόκης ἀνεχώρησεν εἰς Κέρκυραν καὶ ἄλλας νήσους τοῦ Ἰονίου. Ὁ κ. Ράλλης περιοδεύει μετὰ τοῦ συνδυασμοῦ του τὴν Ἀττικὴν καὶ ὁ κ. Βενιζέλος ἀναχωρεῖ εἰς Πάτρας. Παλαιοὶ καὶ νέοι πολιτευόμενοι ὅλοι ἐκθέτουν τὰ προγράμματά των καὶ ὅλοι ὑπόσχονται εἰς τοὺς ἐκλογεῖς των εὐσυνείδητον ἐργασίαν, ἐὰν ἐννοεῖται αὐτοὶ οἱ ἐκλογεῖς τοὺς ἀφίσουν νὰ ἐργασθοῦν ὅπως θέλουν, μὲ τὰς ρουσφετολογικάς των ἀξιώσεις.

Εἰς τοὺς δρόμους αἱ συνήθεις διαδηλώσεις μὲ ζητωκραυγὰς καὶ ὀνόματα τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν ἤρχισαν πολὺ ἐνωρίτερα ἀπὸ ἄλλοτε. Ἡ πάλη τῶν παλαιῶν πρὸς τοὺς νέους προμηνύεται πολὺ πεισματώδης, ἐὰν δὲ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ παλαιοὶ εἶναι τρεῖς ἀπέναντι ἑνός, δὲν εἰξεύρει κανεὶς τί νὰ περιμένῃ ἀπὸ τὴν ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος. Τὰ περισσότερον ἀκουόμενα ὀνόματα εἶνε Βενιζέλαρος καὶ Ράλλαρος, καὶ οἱ μικροὶ λοῦστροι εὑρίσκονται εἰς τὴν δόξαν των, εὐτυχεῖς διότι ἔχουν ἴδια πολιτικὰ φρονήματα καὶ γνώμας καὶ μάλιστα διότι ἠμποροῦν νὰ τὰς διακηρύττουν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς των. Αἱ λουστρικαὶ αὐταὶ πρωτοπορεῖαι τῶν διαδηλώσεων σκορπίζουν πολλὴν φαιδρότητα εἰς τὴν πόλιν καὶ διὰ τοὺς ξένους ἀποτελοῦν κάτι νέον καὶ ἐντελῶς ἀσυνείθιστον, χαρακτηριστικὸν βεβαίως τῆς πολιτικομανίας τοῦ τόπου μας.

Παρακαλοῦνται αἱ κ κ συνδρομήτριαι τῆς «Ἐφημ. τῶν Κυριῶν» νὰ μὴ πληρόνουν τυχὸν παρουσιαζομένας ἀποδείξεις τῆς «Ἐφημ. τῶν Κυριῶν» πρὸς ἐξαργύρωσιν, ἐὰν δὲν φέρουν αὗται τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐφημερίδος καὶ ἐπιστολὴν ἰδιόχειρον πρὸς τὸν εἰσπράκτορα μὲ τὴν ὑπογραφὴν τῆς κ. Κ. Παρρέν. Διότι ὑπάρχει σπεῖρα λωποδυτῶν, οἱ ὁποῖοι ἤδη ἐπαρουσιάσθησαν πρὸς τὰς κ. κ. Συγγροῦ καὶ Ἀνδρ. Μελᾶ πρὸς εἴσπραξιν πλαστῶν ἀποδείξεων. (Ἐκ τοῦ γραφείου)

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ δις Margaerite van de Wiele διωρίσθη μέλος τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἀνὰ τριετίαν φιλολογικοῦ καὶδραματικοῦ διαγωνισμοῦεὶς τὸ Βέλγιον.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν οἱ πολιτικοὶ ῥήτορες διεξάγουν τελευταίως φοβερὸν ἀγῶνα ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς πολιτικῆς ψήφου τῆς γυναικός. Εἰς τὰς 23 Φεβρουαρίου ὁ Lloyd George ὡμίλησεν εἰς τὴν αἴθουσαν Albert ὑποστηρίζων φανατικώτατα τὴν γυναικείαν ψῆφον. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ λόρδος καγκελλάριος Loreburn ἐξεφώνησε πολιτικὸν λόγον κατὰ τῆς γυναικείας ψήφου εἰς ἀπάντησιν τοῦ φεμινιστοῦ συναδέλφου του.

Ἡ δημοσία αὐτὴ διάσπασις τῆς ἑνότητος τῶν γνωμῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ Ὑπουργείου ἔδωκεν ἀφορμὴν σφοδροτάτων ἐπιθέσεων παρὰ τοῦ ἀντιπολιτευομένου τύπου. Ἡ δημοσία αὐτὴ πολεμικὴ δύω ὑπουργῶν φέρει εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν τὸν πρωθυπουργὸν κ. Ἄσκουϊθ, πολεμικὴ ἡ ὁποία ἀπαντᾷ διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς Ἀγγλίας. Ὁ Spectatort λέγει ὅτι εἶναι δεῖγμα φανερὸν τῆς Κυβερνητικῆς ἀλληλεγγύης καὶ ἡ Pall Mall Gazette συμβουλεύει τὸν κ. Ἄσκουϊθ νὰ παραιτηθῇ. Τὸ ζήτημα τῆς γυναικείας ψήφου λέγει ἡ Weekly Despatch ἀπειλεῖ νὰ γίνῃ τὸ Waterloo τοῦ ὑπουργικοῦ σταδίου τοῦ νῦν πρωθυπουργοῦ.

Καὶ νὰ σκέπτεται κανεὶς ὅτι πρὸ πέντε ἓξ ἀκόμη χρόνων καὶ ὅταν ἁπλῶς ἐγίνετο λόγος διὰ τὰς suffragettes οἱ πολιτευόμενοι ἐσήκωναν μὲ περιφρόνησιν τοὺς ὤμους. Σήμερον ἔγεινε ζήτημα τοῦ Κράτους καὶ ἀπειλεῖ νὰ ἀνατρέψῃ ὑπουργεῖον τοιαύτης περιωπῆς καὶ δυνάμεως.

ΘΕΑΤΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ

Ἡ σαρακοστὴ ἠμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐποχὴ τῶν καλλιτεχνικῶν ἀπολαύσεων. Οἱ καλλίτεροι ξένοι θίασοι κάμνουν συνήθως τὰς περιοδείας των τὴν σαρακοστήν, αἱ τελειότεραι συναυλίαι δίδονται κατὰ τὴν περίστασιν αὐτήν, ἀκόμη δὲ καὶ αἱ φιλανθρωπικαὶ ἑορταὶ γίνονται μὲ ἐκλεκτότερα προγράμματα.

Φέτος κατὰ τὰς δύω πρώτας ἑμδομάδας τῆς σαρακοστῆς εἴχαμεν τὴν φιλανθρωπικὴν ἑορτὴν τῆς Φιλοπτώχου ἀπὸ τὸν Σύλλογον τῶν Ἐρασιτεχνῶν ὁ ὁποῖος κατέβαλε κάθε προσπάθειαν, ὅπως καταστήσῃ τὴν ἑορτὴν ὡραιοτέραν. Διὰ πρώτην μάλιστα φορὰν ἐνεφανίσθησαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἐρασιτέχνιδες, αἱ ὁποῖαι πολὺ γρήγορα θὰ ἠμποροῦν νὰ συναγωνίζωνται μὲ τὰς ἀληθινὰς καλλιτέχνιδας.

Μᾶς ἦλθεν ἔπειτα ἡ Yvette Guilbert, μοναδικὴ ἴσως diseuse καὶ τραγουδίστρια παληῶν τραγουδιῶν τῆς Γαλλίας. Ὡς ἦτο ἐπόμενον αἱ δύω της παραστάσεις ἀπετέλεσαν μίαν ἀπὸ τὰς σπανιωτέρας καλλιτεχνικὰς ἀπολαύσεις.

Τὸ Κουϊντέτο πάλιν μὲ τὴν ἐπανάληψιν τῆς τρίτης συναυλίας του μᾶς ἐπαρουσίασε διὰ πρώτην φορὰν καὶ δύω ἀνεκδότους συνθέσεις ἑλλήνων μουσικῶν, τῶν κ.κ. Λάλιου καὶ Συνοδινοῦ.

Ἐὰν τὸ Κουϊντέτο δὲν εἶχε παρουσιασθῆ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μὲ τόσον τελείαν ἐπιτυχίαν θὰ ἤρκει ἡ πρωτοβουλία του νὰ παρουσιάσῃ ἑλληνικὰς συνθέσεις ὅπως τὰς προχθεσινὰς διὰ νὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ ἀμέριστον τὴν ἐπιτυχίαν.

Οἱ νέοι συνθέται κ.κ. Λάλιος καὶ Συνοδινὸς ἔκαμαν μίαν ὡραίαν καὶ θριαμβευτικὴν ἐμφάνισιν, προστίθενται δὲ ἀπὸ τώρα καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν μικρὰν μέν, ἀλλὰ δυνατὴν ὁμάδι τῶν Ἑλλήνων συνθετῶν οἱ ὁποῖοι θὰ μᾶς ἐπαναφέρουν σιγά, σιγὰ τὸν ἐπὶ αἰῶνας τώρα ἀποδημήσαντα εἰς βαρβάρους χώρας Πᾶνα.

Εἰς τοὺς συνθέτας κυρίους προστίθεται τελευταίως καὶ μία Ἑλληνὶς ἡ δις Λαμπίρη, κόρη τοῦ γνωστοῦ παλαιοῦ μουσικοδιδασκάλου Λαμπίρη, ἡ ὁποία ἐξεπαιδεύθη μουσικῶς εἰς τὴν Λειψίαν ἀπὸ τὸν μεγαλείτερον τοῦ κόσμου καθηγητὴν συνθέσεων. Ἡ δις Λαμπίρη μέλος τοῦ μουσικοῦ τμήματος τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων θὰ ἐνορχηστρώσῃ τοὺς Ἑλληνικοὺς χορούς.

ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΝ ΑΛΕΥΡΟΝ ΝΕΣΤΛΕ

ΤΕΛΕΙΑ ΤΡΟΦΗ ΔΙΑ
ΤΑ ΒΡΕΦΗ, ΑΝΑΡΡΩΝΥΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΑΣ
ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΡΟΝ ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΓΑΛΑ
Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ φαρμακεῖα καὶ φαρμακεμπορεῖα.
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην.
Κ^ος ΕΥΓ. ΠΛΟΚ ΑΘΗΝΑΙ